ሕጂ’ውን ንሰልፋዊ ሓድነት ንጽዓት

ሰላም ኣሓትን የሕዋትን፡ ከመይ ቀኒኽን ቀኒኹም። ቡዙሕ እናፍቐክን እናፍቐኩም። ሩሑስ ባዓል ልደት ፈረንጂ የሕልፍኩም ክትኮኑ ዘለኒ ተስፋ ልዑል ኢዩ። ሩሑስ ባዓል ልደት ሓበሻ ይግበረልና እንዳበልኩ፡ 2017 ዓመተ ሰላም፣ ሓጎስ፣ ጥዕና፣ ዓወትን ኣሳልጦምን ክትኮነልና እምነ።

መእተዊ - “ዘለዎ ዝሃበስ ቢቓቕ ነይባሃል”

ሕጂ ንኹላትና ብሩህ ኮይኑ ስለዘሎ፡ ብዛዕባ ህልው ኩነታት ውሽጣዊ ሓድነት ሰልፍና ክምድር ኣይደልን። ውሽጣዊ ሓድነት ሰልፍና ኣብ ኣስጋኢ ኩነታት ከምዘሎ ኩላትና ንሰማማዓሉ ሓቂ ኢዩ ኢለ ጥራሕ ክሓልፎ። እቲ ዓንደ-ሕቖን ቐንዲ መለለዪ ሕላገት ሓድነት ሰ.ዲ.ህ.ኤ. እቲ ናይ ክልተ ድሕረ-ባይታ ዝነበሮም ሓይልታት (ህ.ግ.ን ተ.ሓ.ኤ.ን) ዝገበርዎ ሓድነታዊ ኪዳን ኢዩ። መስርሕ ሓድነት ጐዕዞ እምበር ናይ ሓደ ጊዜ ወይ ናይ ሓደ ህሞት ፍጻሜ ስለዘይኮነ፡ መስርሕ ሓድነት ሰልፍና ብቐጻሊ ክኹስኮስን ሕድህዳዊ ምትእምማን ክምገብን ይግቦኦ። ሓድነት ሰልፍና ዓኹኹን ደልዲሉን፡ ናይ ዝሓለፈ ብሰንኪ ጉድለት ሓድነት ንዝተፈጸሙ ገይጋታት ዝእረምሉ ባይታ ዘንጽፍን፡ ንሕጂን ንመጻእን ናይ ህዝቢ ኤርትራ ሓድነት ንምርግጋጽ ኣብ ዝግበሩ ቃልስታት ከምመንጠሪ ዘንጊ ኮይኑ ከገልግል ዝኽእል ዝነበረ ኣገዳሲ እምነ-ኩርናዕ ታሪኽና ኢዩ። ነዚ ናይ ሓድነት ኪዳን ዘቐሙ ሓይልታት፡ ከም ተራ ሰባት ወይ’ውን ከም እኩባት ሰባት ወይ’ውን ከም ተራ ሰልፍታት ዝጥመቱ ዘይኮኑስ እንታይ ዳኣ ከም ናይ ህዝቢ ኤርትራ ተጻራሪ ናይ ሓርነታዊ ቃልሲ ታሪክን ድሕረ-ባይታን ዝውኩሉ ባእታት ኮይኖም፡ ነቲ ዝሓለፈ ናይ ምብትታንን ፋሕን ታሪኽ ዓጽዮም፡ ንህዝቢ ኤርትራ ንሓለፈ ናይ ቃልሲ ታሪኹ ብምቕርራብን መጻኢ ሓድነቱ ብምርግጋጽን፡ ኣብ ኤርትራ ፍጹም ነባሪ ሓድነት፣ ፍትሒ፣ ልዕልና ሕጊ፣ ዲሞክራሲ፣ ሰላምን ዕብየትን ንኽረጋገጽ ንኽጽዕቱ ኪዳን ዝኣተዉ ኢዮም ነይሮም። ንኣብነት፡ ሓው መስፍን ሓጎስ እንተወሰድና መስፍን ሓጎስ ከም ሰብ ኣይኮነን ንነብሱ ዝውኽል፡ እንታይ ዳኣ ታሪክ፣ መንነት፣ ጽንዓት፣መስዋእትነት፣ ልዑላውነት፣ ሃገራውነትን ዓወትን ዝሓዘ ድሕረ-ባይታ ናይቲ ሓደ ሸነኽ ታሪኽ ህዝቢ ኤርትራ፡ እቲ ካላኣይ ሸነኽ ካኣ ከምኡ። ስለዝኾነ፡ ***ሓድነት ሰ.ዲ.ህ.ኤ. ካብ ዝኮነ ኣባል (ተራ ይኹን መራሒ) ወይ’ውን ትካላት ሰልፊ (ማእከላይ ባይቶ ይኹን ፈጻሚ ሽማግለ፡ ወ.ዘ.ተ.) ንላዕሊ ኢዩ።*** ሓድነት ሰልፊ ብነዚ ሓቂ እዚ ዘንጸባርቕ ኣታሓሕዛ ክትሓዝን ብውርዙይን ብሱሉን ኣተኣላልያ ክእለን ይግባእ ነይሩ። ህዝቢ ኤርትራ ትጽቢት ዝገበረሉ ናይ ሓድነት ፈተነ(test case) ምንባሩ’ውን ክርሳዕ የብሉን።

ኣብዘን ዝሓለፋ 5+ ዓመታት፡ ሓድነት ሰልፍና ሓይሉ መልእኽቲ ሰ.ዲ.ህ.ኤ. ናብ ህዝቢ ኤርትራ ንኽሰርጽ ዝተገብሩ ጻዕርታትን ዝተኸፍሉ ዋጋታትን ቀለልቲ ኣይነበሩን። ኩሉ ኣባል ከከም ዓቕሙን ኩነታቱን ዝኸፈሎ ዋጋ ብቐሊል ከምዘይግመት ኢዩ ዝርዳኣኒ። ብወገነይ፡ ሓድነት ሰልፍና ዓኹኹን እግሪ ተኺሉን ንቕድሚት መታን ክምርሽ ብኹሉ ዓቕመይን ብሙሉእ ልበይን ጽዒተ፡ ዝኸፈልኩዎ ዋጋ’ውን ከቢድ ኢዩ። ድሕሪ እዚ ኩሉ፡ ሕጂ ንሓድነት ሰልፍና ዘዳኸምን ካብኡ ሓሊፉ’ውን ዝበታትንን ወስታት ክስንዘሩ (ካብ ላዕሊ ይኹን ካብ ታሕቲ) ከለዉ ስቕ ኢልካ ምዕዛብ ከም ንህዝቢ ኤርትራ ምጥላም ኮይኑ ይስማዓኒ። ሰልፋዊ ግዴታ/ግቡኣት ***(ዓንቀጽ 4.4.9)*** ከምዘይምፍጸም ገይረ’ውን ይቖጽሮ። ከምኡ ስለዝኾነ ኢዩ ካኣ ከከምኩነታቱን ኣጋጣሚ ኣብዝተረኸበሉን፡ ንሓድነት ሰልፊ ንምክልኻል ዝዓለመ ርኢቶታተይ ንኣባላት ዘካፍል። ናይ ሎሚ’ውን ካብዚ ዝተፈልየ ኣይኮነን። እስከ ኣብቲ ንሓው መስፍን ሓጎስ ንምውንዛፍ ዝተገብረ መስርሕ፣ ዝተወስደ ውሳኔ፣ ናይ ፓልቶክ መግለጺ ኣቦመንበር ሰልፊን ድሕሩ ዝተራእዩ ተርእዮታት ዘለኒ ትዕዝብታት ወስ ከብል፡ መሰለይ’ውን ስለዝኮነ ***(ዓንቀጽ 4.3.5)***፡-

ቅድሚ ናይ ምውንዛፍ ውሳኔ ዝነበረ መስርሕ - “ቆርበት ኣብ ምንታይ ---“

እቲ ቀንዲ መፈላለዪ ፖሊቲካውን ናይ ሓሳባት ፍልልይ’ምበር ሕግን ሕጋውነትን ወይ’ውን ዲስፐሊንን ዲስፐልነትን ኣይነበረን። ኣብ ጉዳይና ደቂ ወስን ስለዘይኮና እቲ ሓቂ ካባና ዝተኸወል ኣይኮነን። ዋላ’ውን እቲ ሓው መስፍን ይቕርታ ክሓተሎም ኣለዎ ተባሂሎም ብማባ ዝቀረቡ ነጥብታት እንተራኣና፡ ነዚ ሓቂ እዚ ኢና ንግንዘብ። ናይ ሓሳባት ናጽነትን ርእቶካ ብናጻ ምግላጽን ብቅዋም ሰልፊ ***(ዓንቀጽ 3.8፡ ዓንቀጽ 4.3.5)*** ሕልው ኢዩ። ሓው መስፍን ሓጎስ’ውን እሱ ኢዩ ገይሩ። እዞም ናይ ፖሊቲካን ናይ ሓሳባት ፍልልያት ቅድሚ 2ይ ሰልፋዊ ጉባኤ ኣትሒዞም ዝቐላቐሉ ዝነበሩ ኢዮም። ኣብ መስርሕ ምድላውን ኣካያይዳ 2ይ ሰልፋዊ ጉባኤ ዝተፈጥሩ ዘይምርድዳኣት ነቶም ዝጸንሑ ፍልልያ ዝይዳ እንዳኣግፍሕዎም መጺኦም። ከምኡ ስለዝነበረ ኢዩ ካኣ፡ ነቲ ፍልልያት ንምድህሳስን ጠንቁ ንምፍላጥን ተባሂሉ፣ቕድሚ 2ይ ሰልፋዊ ጉባኤ ዝወጸትን ጉባኤ’ውን ንኽትቕጽል ዝፈቐደላ ኮሚቴ ተመዚዛ ዝነበረት። እታ ኮሚቴ ግን ስራሓ ከይሰርሐት ደስኪላ ተሪፋ።

ሓደ ካብቲ ቀንድ ጠንቅታት ናይዚ ሰልፍና ዘለዎ ሃለዋት፡ እዛ ኮሚቴ እዚኣ ስራሓ ብጉቡእ ክትሰርሕ ስለዘይተደልየ ወይ'ውን ስለዘይተገብረ ኢዩ። ኣብዚ ኢቲ ክሳዳዊ ሕቶ፡ ስለምንታዩ ፈጻሚ ሽማግለ ይኹን ማባ እዛ ኮሚቴ ስራሓ ክትሰርሕ ዘይደለየ ወይ'ውን ብግቡእ ተኸታቲሉ ከምትሰርሕ ዘይገበረ? ንኣብነት፡ ዳርጋ ድሕሪ ምቛማ ሓደ ዓመት ኣቢሉ፡ ብዛዕባ ኩነታታን ዝዓመመቶ ስርሓትን (እንትሃለዩ) ክብርሁ ኣብዝተሓተሉ ጊዜ፡ ኣባላት ፈሽ ዝሃብዎ መልሲ እንትረኣና ዳርጋ "***እንድዒ፡ ጸብጻብ ኣይቐረበትን***" ዝዓይነቱ ኢዩ ነይሩ። እዚ እንታይ ከምዘመልክት መግለጺ ዘድልዮ ኣይመስለንን። ግርጭታት ክሳብ ዝዓብዩን ቅርሕንትታት ክሳብ ዝኽሕኑን ምጽባይ ከ እንታ'ዩ ጣውቁኡ?

እዚ ኣብከምዚ እንዳሃለወ እታ ድሒራ ዝቖመትን ዝቖጸለትን፡ ሓው መስፍን ሓጎስ፡ ብመሰረት ***ዓንቀጽ 4.3.7*** ቅዋም ሰልፊ፡ ናይ ካብ ሓልፍነት ማእከላይ ባይቶ ንምውራድ ናይ ስንብታ ወረቐት ዝጸሓፎን ናይ ፈጻሚት ሽማግለ ግብረ-መልስን ምስዝተኣሳሰረ ጉድያት ተጻሪ ተብሂላ ዝተመዘት ኮሚቴ ኢያ። እዛ ኮሚቴ እዚኣ ነጻ ኣይነበረትን፣ ሙብዛሕቶም ኣባላታ ምስቲጉዳይ ምትእስሳር ዝነበሮምን ርኡይ ናይ ረብሓታት ምግጫው (conflict of interest) ዝነበሮም ኢዮም። ከምዚ ዓይነት ኣካይዳ ኢሳይንሳዊ ጥራሕ ኢዩ ዘይኮነስ ኣብዝኮነ ትካል ከምኣሰራርሓ'ውን ቁቡል ኣይኮነን። ስለዚ፡ እቲ መስርሕ ምጽራይ ከይተበገሰ ከሎ ኢዩ ዘምቢው። ኣብከምዚ ኩነታት፡ ነጻን ርትዓውን ሚዛናውን መስርሕ ምጽራይ ክግበር ስለዘይካኣል፡ ካብ ከምዚ ዓይነት መስርሕ ምጽራይ ተበግስካ ዘይሻራውን ሚዛናውን ውሳኔ ክዋሃብ ኣይካኣልን። ከምቲ ኣቦው ዝብልዎ ***"ቆርበት ኣብ ምንታያ --- ዝዓይነቱ"*** ኢዩ ነገሩ።

ናይ ምውንዛፍ ውሳኔ - "ንሓደ ወገን ሰሚዕኻ ኣይትፍረድ"

እቲ ናይ ምውንዛፍ ውሳኔ፡ ሕጋውነትን ቅዋማውነት ዝጎደሎ ውሳነ ኢዩ ኢለ እየ ዝመዝኖ ***(ዓንቀጽ 3.8)***። ብውሕዱ እዞም ዝስዕቡ ምኽንያታት ካኣ ክጥቀሱ ይካኣሉ፡-

I. ካብ ሰልፊ ኣባልነት ምውንዛፍ ማለት እንታይ ማለት ኢዩ? ኣባልነቱ ዝተወንዘፈ ኣባልከ እንታይ ኢዩ ናይ ኣባልነት ግባኣቱን ናይ ኣባልነት መሰላቱን? ኣባልነት ኣብ ሰ.ዴ.ህ.ኤ. ብመልክዕ መሰላትን ***(ዓንቀጽ 4.3)*** ግቡኣትን ***(ዓንቀጽ 4.4)*** ኢዩ ዝግለጽ።ናይ ዝተወንዘፈ ኣባል መሰልን ግቡኣትን ዝድንግግን ዝውስንን ዓንቀጽ ኣብ ቁዋም ሰልፍና የልቦን። ስለዝኮነ፡ ኣባልነት ካብ ሰልፊ ክውንዘፍ ይኹን ክድስከል ኣይካኣልን። ***ብዓንቀጽ 4.5*** መሰረት፡ ክስጎግ ጥራሕ ኢዩ ዝካኣል። ሓው መስፍን ግን ***ንዓንቀጽ 4.5*** ኣይጣሓሰን። ማባ'ውን፡ ዓንቀጽ ጠቂሱ፡ ሓው መስፍን ነዛ ዓንቀጽ እዚኣ ስለዝጣሓሰ ኢዩ ተወንዚፉ (ብግብሪ ተስጒጉ) ኢሉ ዝጠቐሶ የልቦን። ዝጣሓሶ ኣንቀጽ ስለዘየልቦ።

II. ሓው መስፍን ሓጎስ ሓላፍነቱ ካብ ማእከላይ ባይቶ(ማባ) ብገዛእ ፍቓዱ ስለዘውረደን፡ ማባ ካኣ ስለዘፍቐደሉን፡ ተራ ኣባል ሰልፊ ኢዩ ነይሩ። ብቁዋም ሰልፍና መሰረት ካኣ ዝኾነ ንውልቀ ኣባል ዝምልከ ጉዳይ በታ ዘለዋ/ዘላታ ጨንገር ኢዩ ዝውዳእ (***ብዓንቀጽ 5.2.1*** መስረት፡ጨንፈር መሰረታዊ ኣሃዱ ሰ.ዴ.ህ.ኤ. ኢያ)። ብይግባኝ ጥራሕ ኢዩ ጉዳዩ/ያ ናብ ዞባ ወይ'ውን ካብኡ ንላዕሊ ዘሎ ጽፍሒ ዝሓልፍ። ናይ ሓው መስፍን ሓጎስ ጉዳይ ካኣ በቲ ዝነበሮ ጨንፈር ክትሓዝን ክእለን ነይሩዎን ይግብኦን። ***ማባ ጉዳይ ሓው መስፍን ታሕቲ ወሪዱ ክርኢ ቁዋማውን ሕጋውን ኣይነበረን፡*** ከምኡ ስለዝተገብረ፡ ናይ ሓው መስፍን ናይ ይግባኝ ቁዋማዊ መሰል(***ዓንቀጽ 4.3.6***) ተገፊፉ ማለት ኢዩ። በቲ ዝግባኦ ማለት ብጫንፈር እንተዝረእ፡ ናብ ንእስ ዞባ፣ ናብ ዞባ ወ.ዘ.ተ. ይግባኝ ናይ ምባል ቁዋማዊ መሰሉ ክጥቐም ምኻኣለ ነይሩ።

III. ***ብዓንቀጽ 4.3.6*** መሰረት፡ ዝኮነ ኣባል ንዕኡ ዝምልከት ክስታት ዘጠቓቕል ውሳኔ ኣብዝውሰደሉ እዋን ክስታቱ ክፈልጥን ንኽሱ ክከላኸልን መሰሉ ሕሉው ከንሱ፡ ሓው መስፍን ግን እዚ ዕድል እዚ ክረክብ ኣይካኣለን። ጉዳዩ ማባ ስለዝራኣዮ፡ ሓው መስፍን ካኣ ኣባል ማባ ስለዘይኮነ፡ ኣብ ቅድሚ ማባ ቀሪቡ ንክስታቱ ክከላኸል ኣይክእልን ኢዩ ተባሂሉ ተኸልኪሉ። ***ከምዚ ዓይነት ኣካይዳ ማባ፡ ቁዋም ሰልፊ ዝጣሃሰ ጥራሕ ዘይኮነስ መባእታዊ መሰል ኣባል ዝገፈፈን ዘይፍትሓዊ ኣገባብ ኢዩ'ውን ነይሩ።***

እቲ ውሳኔ ቅንዕና ዝጎደሎ ውሳኔ ኢዩ'ውን ነይሩ። በቲ ሓደ ወገን፡ ሓው መስፍን ተወንዚፉ'ምበር ኣይተሰጉን ይብል ማባ። በቲ ካልእ ወገን፡ ኩሉ መሰላቱ ተሓዲጉ (እተን ዝዋሃበኦ ዝነበራ ዘይጥቕማ ናይ መጓዓዝያን ናይ ተለፎን ሓገዝ/መቕንን ከይተረፋ)፡ ካብ ሕጂ ንዳሓር ሰ.ዴ.ህ.ኤ. ዝሓተካ ጉብኣት/ግዴታት የልቦን፡ ንስኻ'ውን ካብ ሰ.ዴ.ህ.ኤ. ትሓቶ መሰላት የልቦን ይባሃል። መጀመሪያ ነገር፡ ማባ በየናይ ዓንቀጽ ቁዋም ሰ.ዴ.ህ.ኤ. ንሓው መስፍን መቕንኑ ከሕድጎ ከምዝወሰነ ዝጠቐሶ ነገር የልቦን። ኸጠቕስ'ውን ኣይክእልን፡ ኣብ ቁዋም ሰልፊ ስለዘየለ። ዝተሰጎገ ኣባል ጥራሕ ኢዩ መሰሉ ዝሕደግ። ስለዚ፡ ሓው መስፍን ሓጎስ ብተግባር ተሰጒጉ ከንሱ ማባ ተውንዚፉ ኢዩ ምባሉ ቅንዕና ዝጎደሎ ኣባሃህላ ኢዩ ።ሳዕቤኑ ካኣ ጽቡቕ

ኣይኮነን። ዳሓር ካኣ ካብ ሓደ ዕድሚኡ ምሉእ ዝተቃለሰን ዘቃለሰን ሓርበኛ ነዘን ኣባል ብዝኽፍሎ ገንዘብ ዝዋሃቦእ ዝነበራ ዘይጠቕማ መቕንን ንምሕዳግ ምውሳንን ምትግባርን ጨካን ውሳኔን ተግባርን ኢዩ።

ናይ ፓልቶክ ኣኼባ ኣቦመንበር ሰልፊ- "ንባዓል ነጋዳስ ሓዊ ወስኽሉ"

<u>ኣገባብ፡</u>

ሰልፍና ዘለዎ ኩነታት ኣብ ግምት ብምእታው፡ ሕጂ ዝድለ ዝነበረ ኣገባብ፡ ኣባላት ብርጉእ መንፈስን፡ ስምዒትካ ውሕጥ ኣብልካ እሂን-ሚሂን ብምብህሃልን ናይ ሰላምን ናይ ምርድዳእን መንፈስ ምፍጣር ኢዩ። ንከምዚ ዓይነ ጉድይ፡ ፓልቶክ ሙቑእ ሃዋሁ ዘይፈጥር መሳርሒ ጥራሕ ዘይኮነስ፡ ብኣንጻሩ ንኣባላት ኣብ ስሚዒት ኣእትዩ ነንሕዶም ዝጋጨውሉ ባይታን ኩነታትን ኢዩ ዝፈጥር። ኣቦመንበር ሰልፊ ንከምዚ ዓይነት ጉዳይ ብፓልቶክ ናይ ኣባላት ኣኼባ ምክያዱ፣ ውርዙይ ኣገባብ ተኸቲሉ ኣይብልን። ብግብሪ ካኣ ኣባላት ሰልፊ ንውሳኔ ማባ ዝድግፍን ዘይድግፍን ብዝዓይነቱ ኣብ ኽልተ ደምበ ተገዚያም ርእቶታቶም ብስሚዒት ተዳራብዮም። እዚ ምርድዳእ ዝፈጥር ኣይነበረን ጥራሕ ዘይኮነስ፡ ኣብ ሞንጎ ኣባላት ሕድሕዳዊ ምጥርጣራት ዝፈጥረ ተርእዮ ኢዩ'ውን ነይሩ እብል። እቲ ኣገባብ ነቲ ውሳኔ ማባ ዝድግፍ ዝነበረ ሸንኽ ዝያዳ ዝጥዕም ኢዩ ነይሩ እንተበልኩ'ውን ካብ ሓቂ ዝረሓቐ ኣብሃህላ ኣይመስለንን። ንኣባላት ዝተፈቕደ ጊዜ 4 ደቓይቕ ጥራሕ ስለዝነበረ፡ ኣብ 4 ደቓይቕ ተቓውሞ ምስ መተካእታ ከተቕርብ ስለዘይካኣል፡ መብዛሕትኡ እቲ ነቲ ውሳኔ ዘይደገፈ ሸንኽ፡ ከዛረብ ኣይመረጸን እብል። ንባዕለይ ከምኡ ስለዝገበርኩ። ስቕ ምባሉ ግን ነቲ ውሳኔ ከምምድጋፍ ዝቑጸር ኣይኮነን። ሙቑእ ኣገባብን ኩነታትን ኣብዝረኽበሉ ኣገጣሚታት ተቓውምኡ ካብምግላጽ ዓዲ ኣይክውዕልን ኢዩ። ኣነ'ውን ሕጂ ንሱ እየ ዝገብር ዘለኩ።

<u>ትሕዝቶ፡</u>

እዚ ናይ ምውንዛፍ ውሳኔ፡ ክልተ ወገናት፡ ማለት ተወንዛፋይን (ሓው መስፍን) ኣወንዛፋይን (ማባ) ኣለውዎ። ይኩን'ምበር ኣብቲ ኣኼባ ፓልቶክ ሓደ ወገን (ኣወንዛፋይ) ጥራሕ ኢዩ ነይሩ። ብኣቦመንበር ሰልፊ ዝተዋህበ መግለጽን ናይ ሕቶታት መልስታትን፡ እቶም ኣባላት ማባ እግሪ-እግሩ ኣንዳሳዓቡ ዝህብዎ ዝነበሩ ተወሰኽቲ መግለጺታትን መልስታትን ብምልኡ ነቲ ሓደ ሸንኽ ዝውክል ርእቶታት ጥራሕ ኢዩ ነይሩ። ናይቲ ካላኣይ ሸነክ (ተወንዛፋይ) ርእቶታት ይኹን መተካእታ (ተጻራሪ ሓሳባት) ጭራሽ ስለዘይነበረ፡ እቶም ዝተረፍና ኣባላት ሰልፊ ናይ ክልተ ወገናት ሰሚዕና ርትዓዊ ርእቶታትና ይኹን ሚዛና ከነቕምጥ ዝካኣል ኣይነበረን። ***ማባ ንሕና ኢና ሓቂ፣ ንሕና ኢና ፍትሒ፣ ንሕና ዝበልናኩም ትሰምዑ፣ ንሕና ዝበልናኩም ትገብሩ ኢዩ ክብል ፈቲኑ።***

ብዝኾነ፡ መግለጺ ኣቦመንበር ሰልፊ ምስተዋህበ፡ ናይ ኣባላት ሕቶን ርእይቶን መድረክ ተኸፍቱ (ንነብሲ-ወከፍ ተዛራባይ 4 ደቓይቕ)። እቲ መድረክ ንስሚዒት'ምበር(emotion) ንርትዒ/ርትዓውነት(reason) ዝዕድም ስለዘይነበረ፡ እቶም ዝተዛረቡ ዘዘለዎም ስሚዒት ኢዮም ገሊጾም። ብሓፍሽኡ ኢቲ ውዕሎ ኣብ ክንዲ ስኹንን ርጉእን ህዱእን ኣካያይዳን ኣዘራርባን፡ ስሚዒትን ስሚዒታውነትን ኣብ ርእሲ/ዝባን ርትዒን ርትዓውነትን ዝነገሰሉ ተረክቦ ኢዩ ነይሩ (emotion reigned over reason):: መብዛሕትኦም ካብቶም ዝተዛረቡ (እንኮላይ ሓለፍቲ)፡ ብዛዕቦኦምን ብዛዕባ ስሚዒቶምን እዮም ተዛሪቦም። እቲ ኣገባብውን ስሚዒትካ ኣብቲ ዝተዋህበ መግለጺ ክትህብ እንተዘይኮይኑ፡ ሚዛን ኣብቲ ቀንዲ ጉድይ ከተቕምጥ ዘኽእል ኣይነበረን። እቲይ-ምንታይሲ እቲ ተወንዛፋይ ወገን እንታይ ኢዩ ዝብል ኣብቲ ጉዳይ ሓበሬታ ጎዲሉ ስለዝነበረ። ***ብዓንቀጽ 4.3.3*** ናይ ሰልፊ ቁዋም መሰረት ኣባላት ሙሉእ ሓበሬታ ክረኽቡ ዝግበኦም ከንሱ፡ ስለምንታይ ኣብዚ ጉድይ እዚ ከምኡ ኣይተገብረን መልሱ ንጹር ይመስለኒ። ማባ ነቲ ጉዳይ ንዕኡ ከምዝጥዕም ገይሩ ከቕርቦ ስለዝደለየ ምኽኑ ካብቲ ዝህቦ ዝነበረ ሓድ-ሸንኻዊ ክስታት (ንኣብነት ንምጥቃስ ዝዝክል፡ መስፍን ብኣባላት ክንፍረድ ደልዩና፡ መስፍን ክኸፋፍለና ደልዩ፡ ወ.ዘ.ተ.) ክትርዶኦ ዘጸግም ኣይመስለንን። ናይ ክሱስ ቃል ከይሰማዕካ ፍትሓውን ርትዓውን ሚዛን ከተንብር ስለዘይካኣል፡ ኣባላት፡ ክሱስ ኣብዚ ጉዳይ እንታይ ኢዩ ዝብል ኢሎም ክፍትሹን ክፈልጡን መሰል ጥራሕ ዘይኮነስ ጉብኣትውን ኣለዎም እብል። ንኣብነት፡ ነታ "መስፍን ብኣባላት ክንፍረድ ደልዩና" ትብል ናይ ማባ ክሲ ጥራሕ እኳ እንተረና፡ ሓው መስፍን ከምኡ ዘይበለ ምኻኑ ነቲ ናይ መልሲ ደብዳቤኡ ብምንባብ ክንግንዘብ ንኽእል። ቀንዲ ሓሳባት ሓው መስፍን፡ "እቶም ቀንዲ መንቀሊ ነገራት (ኣብኡ ተዘርዚሮም ኣለዉ) ዋላኳ ንሱ የልዕሎም'ምበር፡ ንኹሉ ኣባል ሰልፊ ስልዝምልከቱ፡ ኣባላት ብነጻ ዝማያይጥሎም መድረክ ብምፍጣር መፍትሒ ምንዳይ ይካኣል ኢዩ ዝብል ኢዩ"። ኣነ'ውን ሙሉእ ብሙሉእ ምስዚ ሓሳብ እዚ ይሰማማዕ። ሕጂ'ውን ንሱ ኢዩ እቲ መስረታዊ መፍቲሒ'ውን እብል።

ኣብቲ ናይ ፓልቶክ ኣኼብ ቡዙሕ ስለዝተባህለ ሕጂ ንኩሉ ምዝካሩን ምድጋሙን ተመራጺ ኣይመስለንን። ካብቲ ኩሉ ዝተባህለ ኣብ ሰለስት ኣገደስቲ ግንካኣ ኣሰከፍቲ ተረክቦታት ዘለኒ ትዕዝብትታት/ሓቅታት ክጥቅስ ግን ኣገዳሲ ኮይኑ ይስማዓኒ። ንሳተን ካኣ እዘን ዝስዕባ ኢየን፡-

I. *ናይ ትጽቢታት ምዕባር ክለሳ-ሓሰብ (Expectations Violations Theory):-* ብዙሓት/ዳርጋ ኩሎም ነቲ ውሳኔ ናይ ማባ ደጊፎም ዝተዛረቡ (እንኮላይ ኣባላት ማባ ማለት ኢዩ) ቐጠዐ ዝመልኣን ዳርጋ ናይ ሕነ-ምፍዳይ ዝዓይነቱ፡ ስሚዒታዊ ርእቶታት ኣብቲ ጉዳይን ኣብ ርእሲ ሓው መስፍን ሓጎስን ይህቡ ነይሮም እብል። ዳርጋ ኩላቶም፡ ሓው መስፍን፡ ዓቢ ነገር ክገብር/ክሰርሕ ዝጽበይዎ ዝነበሩ'ሞ፡ ከምቲ ዝተጸበይዎ ንትጽቢታቶም ዘዕግብ ስርሓት ዘይገበረ፣ ወይ'ውን ከም ሓው መስፍን፡ መብጻዓ ዝኣተወሎም'ሞ መብጽዕኡ ዝጠለመ ገይሮም ክገልጽዎ ፈቲኖም። ብዙሓት'ውን ***"መስፍን እንታይ ዶ ገይሩልና ኢዩ፣ መስፍን እንታይ ዶ ዝገብሮ ነገር ኣሎ ኢዩ፣ ወ.ዘ.ተ."*** ዝብሉ ዘይተወደኑ ክስታት የዝንቡ ነይሮም። ***እቶም ክሰስትን እቶም ዝተረፍና ኣብላትን ከ እንታይ ዝገበርናዮ ነገር ኣሎ ዝብል ሕቶ እንተዝቐርብ እቲ ክስታት ዝተወደነ ምኾነ ነይሩ።*** ከምኡ ኢሉ ዝሓተተ ግን ኣይነበረን። ኹሉን የእዳው ናብ ሓው መስፍን ሓጎስ ጥራሕ ኢየን ዝዋጣውጣ ዝነበራ። እዚ ከምዚ ዓይነት ኣጠማምታ ጉዳያት ዘይርትዓዊ ጥራሕ ዘይኮነስ ሓደገኛ ሳዕቤናት'ውን ስለዘለዎ ብዕምቖት ምፍታሹ ኣገዳሲ ይመስለኒ። ስለዝኮነ፡ *መጀመሪያ* ክሕተት ዘለዎ፡ "እዞም ተዛረብቲ ሓው መስፍን እንታይ ከገብር እዩ ነይሩ ትጽቢቶም?" እቲ ዘቕመጥዎ ትጽቢታት ከ ክውንነታዊ (realistic expectations) ዲዩ ነይሩስ ወይ ዘይክውነታዊ(unrealistic expectations) እልካ ምጥማቱ ኣገዳሲ ኢዩ። ዘይክውነታዊ ትጽቢት (unrealistic expectations) ኣቐሚጥካ፡ ትጽቢትካ ስለዘተማለአ ነቲ ትጽቢት ዘቐመጥካሉ ኣካል ክትቀጽዖን ኣብርእስኡ ሕነ ክትፈድን ምድላይ፡ ብናይ ስነኣእምሮ ትምህርቲ ኣጸዋውዓ፡ ***ትጽቢታት ናይ ምዕባር ክለሳ-ሓሳብ (Expectations Violations Theory)*** ይባሃል። እቲ ሕመረት ናይዚ ክለሳ-ሓሳብ እዚ፡ ሰባት ኣብ ሓደ ኣካል ትጽቢታት (ክውነታዊ ይኩን ዘይክውነታዊ)የንብሩ'ሞ እቲ ትጽቢታቶም እንተዘይተማለአ፡ ኣብቲ ትጽቢታት ዝተነብሮ ኣካል ቁጠዐ፣ ነድሪን ሕርቃን ይስመዖም'ሞ ብኩሉ ዓቕሞም ተጠቂሞም ነቲ ኣካል ክቐጽዕዎን ኣብርእሱ ሕነ ክፈድዩን ይጽዕቱ። እቲ ሽግር ዝኸውን፡ ሰባት ዘይክውነታዊ ወይ'ውን ዘይብጻሕ ትጽቢታት የንብሩ'ሞ እቲ ዘንበሩዎ ትጽቢታት ከማላእ ስለዘይክእል፡ ነቲ ትጽቢት ዘንበሩሉ ኣካል ዘይፍትሓዊ በደላት የውርድሉ። ኣብ ከምዚ ዓይነት ኩነታት፡ እቲ ጸገም እቲ ዘይክውነታዊ ትጽቢታት ምቕማጥ እምበር እቲ ትጽቢታት ዝተነብረሉ ኣካል ኣይኮነን። ናይ ሓው መስፍን ሓጎስ ጉዳይ'ውን ካብዚኣ ዝተፈልየት ኣይኮነትን። ***እቲ መትሒ፡ እቶም ዘይክውነታዊ/ዘይብጻሕ ትጽቢታት ዘንበሩ ኣባልት ሰልፊ ትጽቢታቶም ምስትኽኻል'ምበር ንሓው መስፍን ካብ ሰ.ዲ.ህ.ኤ. ኣባልነቱ ምውንዛፍ (ብግብሪ መስጓግ) ኣይኮነን። እቶም ክሰስትን እቶ ዝተረፍናን ካኣ ኣነ/ንሕና ከ እንታይ ገይረ/ገይርና ኢልና ንሕተት።***

II. *ኣብ ናይ ሞት ፍርዲ ወስታ ምርዓም (Condoning a Death Sentence):-* እታ ቀንዲ ኣዝያ ዘሰንበደትኒን ኣዝያ ኣሕዛኒትን ኣሰካፊትን ዘረባ እታ ንሓው መስፍን ሓጎስ ንሞት ትፈርድ ብነድሪ ዝተሰንዘረት ጨካን ወስታ ኢያ። ክስቶ (ነቲ ነዛ ወስታ ዝሰንዘረ ስም ብምጥቃስ) ከምዝበሎ ተባሂላ'ውን ተደጊማ። ኣብ ሰ.ዲ.ህ.ኤ. ከምዚ ዓይነት ወስታ ክረአ ብጣዕሚ ኣሰካፊ ጥራሕ ዘይኮነስ ኣዝዩ ኣሕዛኒ'ውን ኢዩ። ከምዚ ዓይነት ወስታ ይትረፍዶ ካብ ኣፍ ዝኮነ ኣባል ሰልፊ ክወጽእ ኣብ ኣእምሮ ዝኮነ ኣባል'ውን ክሰላሰል ኣዝዩ ኣደንጻዊ ምኳኑ ከይኣክል፡ ኣብ ምሉእ ኣባላት ሰልፊ ዝተጋብእሉን ብኣቦመንበር ሰልፊ ተወዲቡ ዳርጋ ኩሎም ላዕለዎት ሓልፍቲ ሰልፊ ኣብዝተረኽብሉ ከምዚ ዓይነት ወስታ ከምመፍትሒ ሓሳብ ምቕራቡ ኢዩ። ንባዓል ነንዳስ ሓዊ ወስኹሉ ከምዝባሃል፡ እቲ ቀንዲ ዘሕዘነንን ዘገረመንን ኣዝዩ ኣዝዩ ዘሰንበደንን ግን እቲ ዝተዋህበ መልስን እቲ ዝተገብረ ኣታኣላልያ እቲ ጉዳይ ብኣቦመንበር ሰልፊን ብላዕለዎት ሓለፍቲ ሰልፊ ኢዩ።

እዚ ወስታ እዚ ምስተሰንዘረ፡ ብውሕዱ ብውሕዱ ኣቦመንበር ሰልፊ (ንሱ ዝመርሖ ኣኼባ'ውን ስለዝነበረ)፡ ብነድርን ብቑጠዐን ነቲ ሓሰብ ክነጽጎን ነቲ ወስታ ዝሰንደወ ባእታ ካኣ እንተዋሓደ ክግስጦን እየ ተጸብየ። ይኹን'ምበር፡ *መጀመሪያ* ኣቦመንበር ሰልፊ ነታ ወስታ ዕሽሽ ኢሉ ምስሓለፋን፡ ኣይተመለሰትን ተባሂሉ ካላኣይ ምስተሓተ ዝሃቦ መልስን ጭራሽ ዘይተጸበኹዎን ዘደንጽውንን ጥራሕ ዘይኮነስ ክሳብ ሕጂ ዋላ ክርዳኣኒ ዘይካኣለ ኢዩ። ***"ኣብ ቀዋምና ስለዘየለ ኢዩ፡ ኣገባብ ቃልስና ካኣ ሰላምዊ ኣገባብ ኢዩ***' ዝዓይነቱ መልሲ ሂቡ። እምበርከ ሓው መስፍንስ ናይ ሞት ፍርዲ ይግበኦ ማለት ድዩ? "***ወርዊሩ ዝሰሓተካስ ምሳ እዝጊ እምበር ኣይምሰሉን" ከምዝባሃል፡*** እዚ መልስን ላህጁኡን ምስሰማዕኩ ናይ ባሓቂ ሰንበደን ኣበይ ዲየ ዘለኹ እለ ኽሓታት ጀሚረ። ብመሰረቱ፡ እቲ ወስታ ምስ ቀዋምን ኣገባብ ቃልሲ ሰልፊን ዘራኽብ የብሉን። እቲ ወስታ ዝሰንደወ ባእታ'ውን ኣብ ቀዋም ሰልፊ ከምዘየልን እቲ ኣገባብ ቃልሲ ሰልፊን ይፈልጦ ኢዩ። ቅዋማዊ መትከላቱ ብዘየገድስ፡ ሰ.ዲ.ህ.ኤ ንሓው መስፍን ሓጎስ ክቕንጽሎ ኣለዎ ዝብል ናይ ገበነኛ ኣእምርኡ ባህጊ (criminal mind's intent) ኢዩ ኣቕሪቡ።

እቲ ካልእ ዘገርምን ዘደንጹን ተረክቦ፡ ዳርጋ ኩሎም ወይ'ውን መብዛሕትኦም ላዕለዎት ሓለፍቲ ሰልፊ ኣብቲ ኣኼባ ነይሮም ጥራሕ ዘይኮነስ፡ እንዳተባራረዩ'ውን ተወሰኽቲ መልስታትን መግለጺታትን ክህቡ ውዒሎም ከንሶም፡ ብዛዕባ እዚ ንሓው መስፍን ንሞት ዝፈርድ ወስታ ዋላ ሓደ ካብኦቶም "እዚስ ኣይግባኣን፡ ነውሪ" ኢሉ ዝተዛረብ ዘይምንባሩ ኢዩ። እቲ ሕቶ ሕቶ ምርዓምን ዘይምርዓምን ስለዝነበረ፡ እቲ መትከል "እንተዘይ ነጸግካዮ፡ ተቀብልካዮ ማለት ኢዩ" (If you don't reject it, you condone it) ኢዩ።

III. ***ውልቃዊ ምልልስን ሓቅነቱን (the truth about the so called private correspondence):-*** እታ ሳልሰይቲ ኣስካፊት ግን ካኣ ምዝካራ ኣገዳሲት ዝኾነት ብሓድ ኣባል ዝቐረበት፡ "ኣብ ውሽጢ ሰልፊ ብሓው መስፍን ሓጎስ ትምራሕ ካልእ ሰልፊ ኣላ" ዝዓይነቱ ናይ ግሉ ምስ ሓው መስፍን ዝገበርክዎ ምልልስ (correspondence) ጭብጢ ኣለኒ ተባሂላ ዝቐረበት ሓሳብ እያ። እቲ ባእታ ባዕሉ ብፍቓዱ ምስ ሓው መስፍን ገይረዮ ዝብሎ ናይ ውልቂ ምልልስ፡ ኣብ ኣባላት ስለዘውረዶ፡ ሕጂ ብዛዕብኡ ምዝራብ ሓላል ይመስለኒ። ኣገዳሲ ካኣ ስለዝኮነ፡ ሓቅታት ናይዚ ቢሂላት እዚ ምፍታሽ ኣገዳሲ ይመስለኒ። ሕቡእ ሰልፊ እኮ ኣላ ኢያ እንዳበልካ ኣብ ውሽጥካ ዝሰራሰር ዘይተጨበጠ ሓሜት ናብ ኣባላት ምዝራው፡ ሳዕቤኑ ምጥርጣራትን ዘይምትእምማንን ኣብ ሰልፊ ብምፍጣር ንውሽጣዊ ሓድነት ሰልፊ ካብ ዝፈታተኑ ሓደገኛ ወስታት ሓደ ስለዝኮነ፡ ሓቅነቱ ኣብ ምፍታሽ ኣብ ዝገበርክዎ ጻዕሪ፡ እነሆ እቲ ገይረዮ ዝብሎ ውልቃዊ ምልልስ ኣብ ጥብቆ ቀሪቡ። እቲ ሚዛን ናባኻትኩም ይኸውን።

መደምደምታ፡ ልቦናን ዓቕልን ዘድልዮ ጊዜ

ሰ.ዲ.ህ.ኤ. ናይ ብወለንታ ዝተጠርነፉ ኣባላት ሰልፊ ኢዩ ***(ዓንቀጽ 4.1.2)***። ስለዝኮነ ካኣ ዝኮነ ባእታ ቅድሚ ዝኮነ ሓላፍነት ይኩን ቦታ ምሓዙ መጀመሪያ ኣባል ኢዩ (you are a member before you become a leader)። ብመሰረት ***ዓንቀጽ 4.3.2*** ቅዋም ሰልፊ፡ ኩሉ ኣባል ማዕረ መሰላት ኣብ ሰልፊ ኣለዎ። እቲ ቀንዲ ብሓደ ጠሚሩ ዘቃልሶም ገመድ ካኣ እቲ ***"ብሓባር ምቅላስ ዝያዳ ኣድማዒ ኢዩ"*** ዝብል እምነት ኢዩ። ስለዝኮነ፡ ንዝኮነ ኣባል ሰልፊ፡ ጉዳይ ሰልፊ ጉዳዩ ስለዝኮነ ኣብ ጉዳዩ ከም ወዲወሰን ክቑጸር ኣይግበኦን። ውሽጣው ሓድነት ሰልፊ እቲ ናይ ሓባር ጠማሪ ገመድ ስለዝኮነ ንኽይልሕልሕን ካብኡ ሓሊፉ'ውን ንኽይብተኽ ምክልኻል ናይ ኩሉ ኣባል ሓላፍነትን ጉቡኣትን ኢዩ። ተጻብኦ ኣብርእሲ ውሽጣዊ ሕድነት ሰ.ዲ.ህ.ኤ (ካብ ላዕሊ ይበገስ ካብ ታሕቲ ብዘየገድስ) ናይ ምብድሁን ምፍሻሉን ጉዳይ መሰልን ጉቡኣትን ነብሲ-ወከፍ ኣባል ኢዩ። ቅዋም ሰልፊ'ውን ነዚ ሓቂ እዚ ኢዩ ዘረጋግጽ ***(ዓንቀጽ 4.4.9)***። ስለዝኮነ፡ ንቅዋም ዝጥሕሱን ንመባእታዊ መሰላት ኣባል ዝግህሱን ውሳኔታት (ኣብየናይ ጽፍሒ ሰልፊ ይገበሩ ብዘየገድስ) ክውሰዱ ከለዉ ኣይፋል ምባል መሰረታዊ መትከል ሰላማዊ ኣገባብ ቃልሲ ሰ.ዲ.ህ.ኤ. ምዃኑ ክዝንጋዕ ዘይብሉ ሓቂ ኢዩ ***(ዓንቀጽ 2)።*** ውሽጣዊ ሓድነት ሰልፍና ከነድሕን ክንጥቀመሉ ዘለና መሳርሒ ቃልሲ ኢዩ'ውን። ***ሕጂ'ውን ንውሽጣዊ ሓድነት ሰ.ዲ.ህ.ኤ. ከይተሓለልናን ክሳብ መጨረሻን ንጽዓት።***

የቕንየለይ
ገብረ

መወሰኽታ (Addendum): ዕላል ኣብ ቤት/ገዛ ሰ.ዲ.ህ.ኤ.፡ ናይ እዝኒ መርትዖታት ጥራሕ ዘለኒ (የእዛነይ ዝሰምዕ'ዎ) ግን ካኣ ንውሽጣዊ ሓድነት ሰ.ዲ.ህ.ኤ ዝፈታተኑ ኣሰከፍትን ሓደገኛ ወስታት ካብዝብሎም ውሑዳት፡

1. *ካብ ገለ ዓበይቲ ላዕለዎት ሓለፍቲ ሰልፊ ኣብ ኣኼባታት ከተረፈ ክስንዘሩ ዝጸንሑ ወስታት ከምእኒ፡ ንኣብነት ንምጥቃስ ፡ "ንሕናን (ሰልፊ ህዝቢ) ጋሽን ባርካን ኮይና ንሰ.ዲ.ህ.ኤ. ክንቅጽሎ ንኽእል ኢና"፣ "መዓስ እና ምስጓግ ንጀምር" ኣለዉ ይባሃል። ከምዚ ዓይነት ወስታት ኑቶም ኣብመስርሕ ሓድነት ብወገን ሰልፊ ዲሞክራሲ (DP) ሸንኽ ዝመጹን ኑቶም ድሕሪ ሓድነት ሰልፊ ዝተጸንበሩን ኣባልት ዘግልል ጥራሕ ዘይኮነስ ነቲ ውዕል ሓድነት ዘፍርስን ንውሽጣዊ ሓድነት ሰ.ዲ.ህ.ኤ. ብሰንጣቂ ዝሃርምን ኢዩ። ስለዚ እቲ ናይ ሓው መስፍን ሓጎስ ናይ ምውንዛፍ (ብግብሪ ምስጓግ) ውሳኔ ናይዚ ኣተሓሳስባ እዚ ኣካል ኮይኑ ኣብ ግብሪ ንምውዓሉ ዝግበረ ዘሎ ናይ መጀመሪያ ወግዓዊ ስጉምቲ ክኸውን ይኽእል ኢዩ። እቲ **"ሰልፊ ዲሞክራሲ (DP) እንታይዶ ሕጀምልና መጽኦም ኢዮም፣ ዘይውሕዳት ኢዮም"** እንዳተብሀለ ዝጋማዳሕ ዘይሓልፍነታዊ ዘረባታት እኳ ኣብ ብዙሕ ኣገጣሚታት ክዝውተር ጸኒሑስ፡ ነቲ ውሽጣዊ ሓድነት ሰልፊ ብምልሕላሕ ዘይወግዓዊ ምድስካል/ምግላል ኣኸትሉ'ውን ኢዩ። ኣብዚ ከንስተባህለሉ ዘለና ሓቂ ኣሎ። ንሱ ካኣ፡ ሓድነት ናይቶም ክልተ ወገናት (DP and EPP) ሓድነት ናይ ዓላማ፣*

ራኢን መጻኢን እምበር ናይ ኣባላት ምድባል (matching numbers) መስርሕ ኣይነበረን። ጉዕዞ ሓድነት ሰ.ዲ.ህ.ኤ. ከምመስርሕ "ምድባል ኣባላት" ገይርካ ምውሳድ ላዓቱ ዝሳሓተ ኣረዳድኣ ሓድነት ጥራሕ ዘይኮነስ፡ ምልሕላሕ ካብኡ ሓሊፉ'ውን ምብታክ ሓድነት ኢዩ ዘስዕብ።

II. *እቲ ናይ ሓው መስፍን ኣባልነት ካብ ሰ.ዲ.ህ.ኤ. ምውንዛፍ ውሳኔ ተክኒካዊ ብቕዓት ዝጎደሎን መሰረታዊ ናይ ኣኼባ ሕግታት ዝጣሓሰ ኢዩ'ውን ነይሩ ይባሃል። ኣብ ንቡር ውሳኔ ንምውሳድ ኣብዝግበር ኣኼባ፡ ቅድሚ ኣኼባ ይኹን ድሕሪ ኣኼባ ድምጽታት ኣይእከብን ኢዩ። ከምኡ እንተተገይሩ ካኣ፡ እቲ በዚ ኣገባብ ድምጺ ዝተወሰነ ውሳኔ ውዱቕ ወይ ንጹግ ይኸውን። ማባ ግን ነዚ መሰረታዊ ኣገባብ እዚ ብምጥሓስ፡ ድሕሪ ኣኼባ ድምጺ ብምእካብ፡ ኢዩ ውሳኔ የሕሊፉ ይባሃል። ስለዚ ናይ ሓው መስፍን ምውንዛፍ ውሳኔ ማባ ንጹግ ክኸውን ይግባእ ማለት ኢዩ።*

III. *ኣብ ጉዳይ ሓው መስፍን ሓጎስ፡ ካብ መግለጺን ርእይቶን ምሃብ ምቑጣብ ይኩን ነዚ ጉዳይ ንምውሳን ኣብዝተገብሩ ድምጽ ናይምሃብ መስርሓት ድምጺ ካብምሃብ ነብሶም ከግልሉ ዝግበኦም በተ-ሰብ መሰረት ዝገበረ ርኡይ ናይ ረብሓ ምርጻማት ዘለዎም ባእታት ኣለዉ። ሓው መስፍን ሓጎስ ስልጣኑ (ኣብ ስልጣን ከሎ) ንበተ-ሰባዊ ረብሓ (ናይ በተ-ሰብ ሕነ መፍደዪ) ስለዘይተጠቕመሉ ካብ በተ-ሰብን ኣዝማድን ቀጻሊ ሕኒን ከምገጥሞ ይንገር። ንሰ.ዲ.ህ.ኤ. ሕነ ከምመፍደዪ መሳርሒ ምጥቃም ነውሪ ጥራሕ ዘኮነስ፡ እቲ ሰልፊ ናይ ከምዚ ዓይነት ባይታ ጥጡሕ ምኺኑ ጉብእ ኣይመስለንን። ብኣንጻሩ፡ ሓው መስፍን ሓጎስ ክንየው በተ-ሰባዊ ጽበት፡ ረብሓ ሃገርን ህዝብን፣ ብቐንዱ ካኣ ናይ ፍትሒ ማዕርነት (due process) ምቕዳሙ ናይ ኩላትና ኣከብሮትን ኣድናቖትን ዝግቦኦ ሓርበኛ ሃገራዊ ምኺኑ ኢዩ ዝሕብር። እዚ ኣብ ሰራዊት ይኩን ኣብ ህዝቢ ብሰፊሑ ዝፍለጥ ባህርያትን/ጠባያትን ሓው መስፍን ሓጎስ ኢዩ።*

ወሓጥዮ እንተበልክዋስ ትጎስሙሉ፡ (-) + (+) = 0 (ቀመር ማባ ሰዲህኤ)

መሪሕነት ዞብ ሰሜን ኣመሪካ ሰዲህኤ ብ 15 ጥሪ 2017 ናይ ሙሉእ ኣባላቱ ዕዉት ናይ ተለኮንፈረንስ ኣኼባ ከምዘካየደ ዝዝከር ኢዩ። መሪሕነት ዞባ ነቲ ንውሽጣዊ ሓድነት ሰልፊ ዝምልከት ናብ ማባ ሰልፊ ዝላኣኾ ባዓል 5-ነጥቢ ውሳነታት ብሰፊሑ ድሕሪ ምብራህን ነቲ ካብ ጨናፍር ዝቐረበሉ ሕቶታት ድሕሪ ዓዕጋቢ መልስታት ምሃብን፡ መድረኽ ንናይ ኣባልት ሕቶን ርእይቶን ብምኽፋት ጽፉፍን ኣብነታውን ኣኼባ ኣካይዱ። ዝበዝሑ ኣባላትን ጨናፍርን ዞባ ሰሜን ኣመሪካ ነቶም ነቲ 4ይ ጉባኤ ዞባ ዘሕለፎም ንውሽጣዊ ሓድነት ሰልፊ ዝመልከቱ ውሳነታት፡ ለቦዋታትን ምሕጽንታታትን ደጊሞም ብምድጋፍ፣ ነቲ ዞባ መሪሕነት ዘሕለፎ ባዓል 5-ነጥቢ ውሳነታት ዘለዎም ተሪር ደጋፍ ገሊጾም። ማባ ውሳነኡ ንኽስሕቦ'ውን ደጊሞም ጸዊዖም። ኣብዚ ኣኼባ ዝተነጸረ ሓደ ሓቂ'ውን ኣሎ። ***ንሱ ካኣ፡ ኣብዚ ጊዜ እዚ ንሰልፊ ዲሞክራሲ ህዝቢ ኤርትራ ገጢምዎ ዘሎ ብድሆ "ልዕልና ሕጊ ዶስ ወይ ውሳነ መሪሕነት ይቕድም ዝብል ክሳዳዊ ሕቶ ምንጻርን ምምላስን" ምዃኑ ኢዩ። እቲ ቀንድ ጉዳይ፣ ብዛዕባ "ሕጋውነትን ቅዋማውነትን" ውሳነ ማባ ዳኣ'ምበር ብዛዕባ ሓው መስፍን ሓጎስ ወይ'ውን ብዛዕባ ኣባላት ማባ ኣይኮነን።***

ማእከላይ ባይቶ ሰዲህኤ ቅዋም ሰልፊ ዝጥሕስ ውሳነ ወሲዱ ክባሃል ከሎ፡ እቲ ናይ ምውንዛፍ ውሳነ፡ ሕጋውነትን ቅዋማውነት ዝጎደሎ ውሳነ ኢዩ ማለት ኢዩ ***(ዓንቀጽ 3.8)***። ማባ ልዕሊ ሕጊ ኮይኑ፡ ንሕጊ ሰልፊ ተማእዛዚይ ክኸውን ኣይካኣለን፡ ቅዋም ሰልፊ ጥሒሱ። ብውሕዱ እዞም ዝስዕቡ ጥሕሰታት ካኣ ክጥቀሱ ይካኣሉ፡-

1. ካብ ሰልፊ ኣባልነት ምውንዛፍ ማለት እንታይ ማለት ኢዩ? ኣባልነቱ ዝተወንዘፈ ኣባልከ እንታይ ኢዩ ናይ ኣባልነት ግብኣቱን ናይ ኣባልነት መሰላቱን? ኣባልነት ኣብ ሰዲህኤ ብመልክዕ መሰላትን ***(ዓንቀጽ 4.3)*** ግብኣትን ***(ዓንቀጽ 4.4)*** ኢዩ ዝግለጽ።ናይ ዝተወንዘፈ ኣባል መሰልን ግብኣትን ዝድንግግን ዝውስንን ዓንቀጽ ኣብ ቁዋም ሰልፍና የልቦን። ስለዝኮነ፡ ኣባልነት ካብ ሰልፊ ክውንዘፍ ይኹን ክድስክል ኣይካኣልን። ***ብዓንቀጽ 4.5*** መሰረት፡ ክስጎግ ጥራሕ ኢዩ ዝካኣል። ሓው መስፍን ግን ***ንዓንቀጽ 4.5*** ኣይጣሓሰን። ማባ'ውን፡ ዓንቀጽ ጠቒሱ፡ ሓው መስፍን ነዛ ዓንቀጽ እዚኣ ስለዝጣሓሰ ኢዩ ተወንዚፉ (ብግብሪ ተስጒጉ) ኢሉ ዝጠቐሶ የልቦን። ዝጣሓሶ ኣንቀጽ ስለዘየለ።
2. ሓው መስፍን ሓጎስ ሓላፍነቱ ካብ ማእከላይ ባይቶ(ማባ) ብገዛእ ፍቓዱ ስለዘውረደን፡ ማባ ካኣ ንጠለቡ ስለዝተቐበሎን፡ ተራ ኣባል ሰልፊ ኢዩ ነይሩ። ብቁዋም ሰልፍና መሰረት ካኣ ዝኾነ ንውልቀ ኣባል ዝምልከ ጉዳይ በታ ዘለዋ/ዘላታ ጨንገር ኢዩ ዝውዳእ (***ብዓንቀጽ 5.2.1*** መሰረት፡ጨንፈር መሰረታዊ ኣሃዱ ሰዲህኤ ኢያ)። ብይግባኝ ጥራሕ ኢዩ ጉዳዩ/ያ ናብ ዞባ ወይ'ውን ካብኡ ንላዕሊ ዘሎ ጽፍሒ ዝሓልፍ። ናይ ሓው መስፍን ሓጎስ ጉዳይ ካኣ በቲ ዝነበሮ ጨንፈር ክትሓዝን ክእለን ነይሩዎን ይግቦኣን። ***ስለዝኾነ ማባ ጉዳይ ሓው መስፍን ታሕቲ ወሪዱ ክርኢ ቁዋማውን ሕጋውን ኣይነበረን***፡ ከምኡ ስለዝተገብረ፡ ናይ ሓው መስፍን ናይ ይግባኝ ቁዋማዊ መሰል(***ዓንቀጽ 4.3.6***) ተገፊፉ ማለት ኢዩ። በቲ ዝግቦኦ ማለት ብጫንፈር ተራእዩ ነይሩ እንተዝኸውን፡ ናብ ንእስ ዞባ፣ ናብ ዞባ ወ.ዘ.ተ. ይግባኝ ናይ ምባል ቁዋማዊ መሰሉ ክጥቐም ምኻኣለ ነይሩ።
3. ***ብዓንቀጽ 4.3.6*** መሰረት፡ ዝኮነ ኣባል ንዕኡ ዝምልከት ክስታት ዘጠቓቕል ውሳነ ኣብዝውሰደሉ እዋን ክስታቱ ክፈልጥን ንኽሱ ክከላኸልን መሰሉ ሕሉው ከንሱ፡ ሓው መስፍን ግን እዚ ዕድል እዚ ክረከብ ኣይካኣለን። ጉዳዩ ማባ ሰለዝራኣዮ፡ ሓው መስፍን ካኣ ኣባል ማባ ስለዘይኮነ፡ ኣብ ቅድሚ ማባ ቀሪቡ ንክስታቱ ክከላኸል ኣይክእልን ኢዩ ተባሂሉ ተኸልኪሉ። ***ከምዚ ዓይነት ኣካይዳ ማባ፡ ቁዋም ሰልፊ ዝጣሓሰ ጥራሕ ዘይኮነስ መባእታዊ መሰል ኣባል ዝገፈፈን ዘይፍትሓዊ ኣገባብ ኢዩ'ውን ነይሩ።***

ጥሕሰት ቅዋም ሰልፊ ማለት ምግሃስ ዕላማታትን ራእን ተልእኾን ሰዲህኤ ማለት ምዃኑ ብንጹር ምግንዛቡ ኣገዳስን ክስመረሉ ዘለዎ መሰረታዊ ሓቂን ኢዩ። ጥሕሰት ቅዋምን ግህሰት ዓላማታትን ራእታትን ተልእኾታትን ሰዲህኤ ካኣ ንሓድነት ሰልፊ ብሰንጣቒት ሃሪሙ ዘፍርስ ኢዩ። ስለዝኾነ፡ ኢቲ ዝግባእ ዝነበረ፡ ማባ ነቲ ዝወሰዶ ውሳነ ብምስሓብ፡ ኣብ ሰልፊ ንቡር እሂን-ሚሂን ዝፈጥር ሃዋሁ ንክመጽእ ክጽዕት ነይሩዎ። ተጋግየ እልካ ገይጋካ ምእራም ምልከት ብስለትን ልቦናን እምበር ምልክት ስንፍና ወይ'ውን ሽንፈት ኣይኮነን ነይሩ። ይኹን'ምበር፡ ማባ ንዝቐረቡሉ ምሕጽንታትት፡ ለቦዋታትን መዝከረታትን ንዘይምቕባል ከንደልህጽ/ከንደልፍጽ ድሕሪ ምጽናሕ፡ ሕጂ ብ *(-) + (+) = 0* ዝብል ቀመር ብምጥቃም ነቶም ካብ ዞባ ሰሜን ኣመሪካ ዝቐረቡሉ ምሕጽንታትት፡ ለቦዋታትን መዝከረታትን ኣይቅብለሙን ብምባል ***"ቅዋም ሰልፊ ዝጣሓሱ"*** ውሳነታቱ ከምዘይስሕቦም ገሊጹ ኣሎ። እቲ ስነ-ሞጎት እንታይ ኢዩ እንተተባህለ፡ "ጨንፈር ኣዲስ ኣባባ መስፍን

ሓጎስ ክስጎግ ኣለዎ ስለዝበለት፡ ዞባ ሰሜን ኣመሪካ ማባ ውሳነኡ ንኸስሕብ ዘቕረቦም ምሕጽንታትት፡ ለቦዋታትን መዝከረታትን ንጹጋት ኢዮም” ዝብል ኮይኑ ንረኽቦ። ማለት፡ ***(ለቦዋ ጨንፈር ኣዲስ ኣባባ(መስፍን ሓጎስ ክስጎግ ኣለዎ)(-)) + (ለቦዋ፡ ምሕጽንታን መዘክርን ዞባ ሰሜን ኣመሪካ (ዘይሕጋውን ዘይቅዋማውን ውሳነ ማባ ክሳሓብ)(+)) = (ማባ ውሳነይ ኣይስሕብን ይብል (0))። ኣብ ኣልጀብራ (ሕሳብ) እንድሕርዳኣ (-ሀ) + (+ለ) = 0 ክይኑ፡ ሀ = ለ ማለት ኢዩ።*** ስለዝኾነ፡ ብቀመር ማባ መስረት፡ ለቦዋ ጨምፈር ኣዲስ ኣባባን ምሕጽንታትት፡ ለቦዋታትን መዝከረታትን ዞባ ሰሜን ኣመሪካን ብዛዕባ ሓደ ዓይነት ጉዳይ ተጻረርቲ ለቦዋታት/ውሳነታት ግን ካኣ ሓደ ዓይነት ሚዛን ኣለዎም ማለት ኢዩ። ወዮዳኣ ***“ዋሓጥዮ እንተበልክዋስ ትጎስሙሉ ---”*** ኮይኑ’ምበር፡ ማባ ከምዚ ዓይነት መሰረታዊ ኣበር (መንቅብ) (fundamental flaw) ዘሎዎ ቀመር ምጥቃም ኣይምተገቦኣን። ብኣንጻሩ እኺ ዳኣ ከምቲ ልቦና ቀዳሞት ዝብሎ፡ “ስርዓት የናብር፡ ዕርቂ የካባብር” ስለዝኾነስ፡ ነቲ ጉዳይ ብዕምቆትን ብርግኣትን ፈቲሹ ናይ ምንጽጻግ ዘይኮነስ ናይ ምርድዳእ መንፈስን ሃዋሁን ዝፈጥር ኣገባብ ክኽተል ይግበኦ ነይሩ።

መጀመሪያ፡ ብዓቐን ደረጃ ዞባ ሰሜን ኣመሪካ ብዙሓት ጨናፍራት ዝሓዘን ብኣማኢት ዝቑጸሩ ኣባላት ዘለውዎን ዞባ ኢዩ። ስለዝኮነ፡ ንዞባ ሰሜን ኣመሪካ ምስ ካብ 10 ዘይበጽሑ ኣባላት ዘለውዋ ጨንፈር ኣዲስ ኣባባ ከተዋዳድር ምፍታን ሕጊ ኣልገብራ (Algebra) ዝጥሕስ ኢዩ። ካላኣይ ነገር ካኣ፡ ዞባ ሰሜን ኣመሪካ ዘልዕሎ ዘሎ ሕቶ (ጉዳይ) ***“ልዕልና ሕጊ ዶስ ወይ ውሳነ መሪሕነት ይቕድም? Rule of Law versus Rule of Leaders: Which one Takes Primacy?” ዝብል ኮይኑ፡ ማባ ቅዋም ሰልፊ ጥሒሱ ኢሉ ኢዩ ሕጋዎ ሞጎት ዘቕርብ ዘሎ።*** በቲ ካልእ ወገን፡ ጨንፈር ኣዲስ ኣባባ ነቲ ዘይሕጋዊ ውሳነ ማባ ምድጋፍ ጥራሕ ዘይኮነስ “መስፍን ሓጎስ ክስጎግ ኣለዎ” ኢያ ትብልውን። እተቕርቦም ምክንያታት ካኣ፡ ብሰንኪ መስፍን ሓጎስ ናብ ሰዲህኤ ክስለፉ ዝግበኦም ዝነበሩ መናእሰይ ክሃድሙ ስለዝጸንሑ፡ ምስ መስፍን ሓጎስ ዝመርሖ ዝነበረ ውድብ ምስማርና ስለዘኽሰረናን ወ.ዘ.ተ. ዝብሉ ኣብ ናይ *ትጽቢታት ምዕባር ክለሳ-ሓስብ (Expectations Violations Theory)* ዝተሰረቱ ዳርጋ ናይ ሕነ-ምፍዳይ ዝዓይነቱ፡ ስሚዒታዊ ርእቶታት ኣብ ርእሲ ሓው መስፍን ሓጎስ ዝገበሩ እዮም። እዚ ካኣ ካብቲ ኣብመንበር ሰልፊ ኣብዝገበሮ ናይ ፓልቶክ ኣኼባ ዝነበረ ***“መስፍን እንታይ ዶ ገይሩልና ኢዩ፣ መስፍን እንታይ ዶ ዝገብሮ ነገር ኣሎ ኢዩ፣ ወ.ዘ.ተ.”*** ዝብሉ ዘይተወደኑ ክስታት ዝተፈልዩ ኣይኮኑን። መስፍን ሓጎስ ብመስረት ***ዓንቀጽ 4.1.1.*** ንቅዋምን ፖሊቲካዊ ፕሮግራምን ሰዲህኤ ተቐቢሉ ንነዊሕ ጊዜ ዝተቓለሰን ዘቃለሰን ባእታ ኢዩ። ስለዝኾነ ኢዩ’ውን ኣብ 2ይ ጉባኤ ሰልፊ ካላኣይ ዝላዓለ ድምጺ ብምራካብ ንማባ ዝተመርጸ። ስለዚ፡ እዚ ብጨንፈር ኣዲስ ኣባባ ዝቐረበ ስነ-ሞጎት መሰረት ኣልቦ ጥራሕ ዘይኮነስ፡ ካብ “ናይ ረብሓታት ምግጫው” (conflict of interest) መትከል ዝምንጩ’ውን ኢዩ።

ኣብዚ ክስተባህለሉ ዘለዎ ሓቂ፡ ክለት ካብቶም ሓው መስፍን ሓጎስ ዘልዓሎም ከርሰ-ነገራት ብዛዕባ ሰዲህኤን ዝምድናታቱ ምስ መንግስቲ ኢትዮጵያን፣ ሰዲህኤን ምልከታት ምንጽልላው ብልሽውናን ዝምልከቱ ኢዮም። ብዛዕባ ዝምድናታት ሰዲህኤን መንግስቲ ኢትዮጵያን ብዝምልከት፡ ኣብ መንጎ ኣባላት ሰልፊ ፍልይያት ከዝነበረን ከምዘሎን ኩሉ ዝፈልጦ ስለዝኾነ ሕጂ ብዛዕብኡ ምዝራብ ተደላዪ ኣይኮነን። ይኩን’ምበር ብዛዕባ እዚ ጉዳይ እዚ ክንዛረብ ከለና፡ ክፍለጥ ዘለዎ ሓደ ሓቅን መረታዊ ሕቶን ኣሎ። ንሱ ካኣ ምምሕያሽ ወይ ምሽሕኻር ናይዚ ዝምድና እዚ ብኸመይ ንውልቃዊ ረብሓታት ውልቀ ኣባላት ሰልፊ ይጸለዉ ዝብል ኢዩ። ኢዚ “ናይ ረብሓታት ምርጻም” (conflict of interest) ምህላዉን ዘይምህላዉን ምፍታሽ ክስገር ዘይብሉ ዕማም ምዃኑ ኢዩ ካኣ ዘመልከት። ገለገለ ኣባላት ጨንፈር ኣዲስ ኣባባ ኣብ ኢትዮጵያ እንዳሰርሑ/እንዳነገዱ ስለዝነብሩ ስለዝኾኑ፡ መታን ውልቃዊ ረብሖኦም ከይትንከፍ፡ ዝኮነ ንዝምድና ሰዲህኤን መንግስቲ ኢትዮጵያን ዝምልከት ጉዳይ፡ ነቲ ዝምድና ብዘየሻሕኽር ኣገባብ ክእለ እዮም ዝደልዩ። ስለዚ፡ ሕጂ መስፍን ሓጎስ ክስጎግ ኣለዎ ምባሎም ካብዚ ስነ-ሞጎት እዚ ዝንቅል ምዃኑ ምግማቱ ዘጸግም ኣይኮነን። ከም ንቡር ኣሰራርሓ ግን፡ ናይ ረብሓ ምግጫው (conflict of interest) ስለዘለዎም፡ ኣብቲ ጉዳይ ርእይቶ ይኹን ውሳነ ክህቡ ኣይግባእን። ቅኑዕ/ውርዙይ ኣሰራርሓ እንተዝህሉ፡ ነብሶም ከግሉሉ ከምዝግቦኦም ንፈለጡ ወይውን ንተነግሩ ነይሮም። ብኣንጻሩ፡ ኮር ተገልበጥ ኮይኑ፡ ሕጂ ዋላ እቲ ብምጥፍፋእ ገንዘብ ሰልፊ ክሕተትን ካብ ሰልፊ ክሰናበት ዝግቦኦ ዝነበረ ሰብ (ኣብ ታሕቲ ተመልከት)፡ ሓው መስፍን ሓጎስ ኣብ ፈጻሚት ሽማግለ ክትመጽእ ኣይግባኣካን ኢዩ ኢሉ ስለዝተቓዎሞ፡ ሕነ ምፍዳይ ብዝዓይነቱ ቅዲ፡ ንሓው መስፍን ካብ ሰልፊ ንኽስጎግ ዘይግልብጦ የእማን የብሉን። ከምቲ ልቦና ዓደቦ ዝብሎ “ገርሂ (ዘይተሓበረ) ከም ነጋሪኡ፡ መጥሓን ከም ወቓሪኡ” ስለዝኾነ፡ ጨንፈር ኣዲስ ኣባባ’ውን መሳርሒ ኢዚ ቅዲ ኢዚ ካብምዃን ኣይዳሓነትን ጥራሕ ዘይኮነስ፡ ነቲ ብዞባ ሰሜን ኣመሪካ ዝቐረበ ውሳነ ማባ ናይምስሓብ ጠለብ ከም መደላደሊ/መዳረጊ (countervailing) መታን ክትከውን ተተባቢዓ።

እቲ ካላኣይ ከርሰ-ነገር፡ ብዛዕባ ምንጽልላው ብልሽውና ኣብ ሰዲህኤ ኢዩ። ኢዚ ካኣ ምስቲ ኣብ ከባቢ መወዳእታ 2012 ኣብ ኣዲስ ኣባባ ቤት ጽሕፈት ሰዲህኤ ጠፊኡ ዝተባህለ ኣብ ኢድ ሓደ ኣባል ጨምንፈር ኣዲስ ኣባባ ዝነበረ ካብ 90 ሽሕ ብር ኢትዮጵያ ንላዕሊ ዝኾነ ናይ ሰልፊ ገንዘብ ዝተኣሳሰረ ኢዩ። ኢዚ ጉዳይ ኢዚ ክልተ ደረጃታት ወይ'ውን ገጻት ኣለዎ።

1. ***ነቲ ነቲ ገንዘብ ብሓላፍነትን ብሓደራን ዝተረከበ ኣባል ዝምልከት፡-*** መጀመሪያ ኣብዚ ክስመረሉ ዘለዎ ጉዳይ፡ **"ንጹህ (ኣይገብነኛን) ክሳብ ብሕጊ ጥፍኣተኛ ምዃንካ ዝረጋገጽ" (innocent until proven guilty)** ዝብል ናይ ሕጊ ኣምር ምጥቃም ዘይበትኡ ምዃኑ ኢዩ። እቲይምንታይሲ፡ ሰልፊ ኣይኮነን ነዚ ባእታ ገንዘብ ወስድካ/ሰሪቕካ ኢሉ ዝኸሶ ዘሎ። እንታዳኣ፡ እቲ ብሓላፍነት ገንዘብ ሰልፊ ዝተረከበ ባእታ ኢዩ እቲ ሰልፊ ብሓላፍነት ዝሃበኒ ገንዘብ ጠፊኡኒ ዝብል ዘሎ። ስለዚ፡ ከምቲ ኣቦው ዝብልዎ፡ ***"ወይ ወሳዲ ኣምጽእ ወይ ወሳዲ ኩን"*** ስለዝኮነ፡ እዚ ኣባል ኢዚ ገንዘብ ከምዝጠፍኣ መረጋገጺ ናይ ምቕራብ ሰከም (burden of proof) ናብኡ ኢዩ። ንሱ ግን ካብ ገንዘብ ጠፊኡኑ ሓሊፉ እቲ ገንዘብ ከምዝጠፍአ መርትዖ ከቕርብ ኣይካለን። ብሰልፊ ዝቖመት መርማሪት ኮሚቴ'ውን ድሕሪ ዓሚቕን ሰፊሕን መርመራ ምክያድ፡ እቲ ገንዘብ ከምዝጠፍአ መረጋገጺ ኣይረኸበትን (**ጥብቆ ተመልከት**)። ብተውሳኪ፡ ኣብ ፍዚክስ (Physics) ሓደ ስክለሮሲስ (sclerosis) ዝባሃል ኣምር (concept) ኣሎ። ብመሰረት እዚ ኣምር፡ "ሕሉፍ ባህርያት ናይ ሓደ ባእታ ንህልውን መጻእን ባህርያቱ ይውስኖ/ይጸልዎ"። ንኣብነት፡ እንድሕርዳኣ ናይ ሓደ ሰብ ሕሉፍ ባህሪ ምጥፍፋእን ስርቅን ኮይኑ፡ ናይ ምጥፍፋእን ስርቅን ባህርያቱ እንዳዓበየ ይኸይድ ማለት ኢዩ። ከምዚ ዓይነት ተርእዮ "ስርቂስክለሮሲስ" እንዳተባህለ ይጽዋዕ። ኣብ ቅድሚ ሕጊ ከም ኣማቲ መርትዖ (circumstantial evidence)ኮይኑ'ውን ክቐርብ ይካኣል። ስለዝኮነ፡ እቲ ገንዘብ ሰልፊ ብሓልፍነት ተረኪቡ ከብቅዕ ኢቲ ገንዘብ ኣብ ማዓላ ሰልፊ ዘየውዓለ ኣባል ተሓታቲ ጥራሕ ዘኾነስ፡ ***ብዓንቀጽ 4.5.5*** ቅዋም ሰልፊ መሰረት ካብ ሰልፊ ክሰናበት ነይሩዎ። መርሕነት ሰልፊ እዚ ዘይምግባሩ፡ ቅዋም ሰልፊ ዝግህስ ጥሕሰት ገይሩ ጥራሕ ዘይኮነስ ንመንፈስን ትሕዝቶን ነቲ ብመርማሪት ኮሚቴ ዝቐረበ ሪፖርታጅ ዝጻረር ውሳነ ኢዩ'ውን ወሲዱ። እቲ ዘገርምን ዘስደምምን ካኣ፡ ከምቲ ኣቦው ዝብልዎ "ዘበነ ግርምቢጥሲ ማይ ንዓቕብ" ኮይኑ ሕጂ እቲ ብገንዘብ ሰልፊ ምጥፍፋእ ተከሲሱ ካብ ሰልፊ ክሰናበት ዝግቦኦ ዝነበረ ኣባል፡ ብዘይ ሕጊ ንኣባላት ካብ ሰልፊ ናይ ምስጓግ ውዲታት ዋና ሃንዳስን ኣሳሳዪን ምዃኑን ኢዩ። ሓደ ኣባል ጨንፈር ኣዲስ ኣባባ ዝነበረ ሰብ ግዳይ ናይዚ ውዲታት እዚን መማሳመሲ (escape goat) ናይቲ ጠፊኡ ዝተበህለ ገንዘብ ተገይሩ ከብ ሰልፊ ከምዝተሰገ ምዝካሩ ኣገዳሲ ኢዩ። **ካብዚ ሓሊፉ፡ ንኸምዚ ዓይነት ተርእዮ ምርዓምን ምትብባዕን ኣካል ናይቲ ተርእዮ ካብ ምዃን ሓሊፉ ካልእ ክባሃል ኣይካኣልን።**
2. ***መሪሕነት ሰልፊ ዝገበሮ ላዓቱ ዝሳሓተ ኣታኣላልያ ኢቲ ጉዳይ፡-*** መጀመሪያ ብዛዕባ ኢዚ ኣብ ኣዲስ ኣባባ ጠፊኡ ዝባሃል ገንዘብ ዝኾነ ይኩን ሓበሬታ ንኣባላት/መሰረታት ብወግዒ ዝተነግረ ሓበሬታ ኣይነበረን የልቦን'ውን። ክንድዚ ዝኣክል ገንዘብ (ልዕሊ 90 ሽሕ ብር ኢትዮጵያ) ኣበይ ከምዝኣተወ ዘይተፈልጠ ክንሱ፡ ንኣባላት ሰልፊ ንምንታይ ዘይተሓበር? እዙይከ ግልጹነት ድዩ? እዚ ጉዳይ እዚ ካኣ ሓደ ካብቶም ዓበይቲ ሕቶታት ዘልዓለን ጸገም ዝፈጠረን ኮይኑ ጸኒሑን ኣሎን። ንኣብነት፡እቲ ገንዘብ ከምዝጠፍአ መሪሕነት ሰልፊ መረጋገጺ/ጭብጥታት(hard evidence) የብሉን። እቲ ሒዝዎ ዝነበረ ሰብ/ኣካል ገንዘብ ጠፊኡኒ ስለዝበለ ጥራሕ፡ ገንዘብ ጠፊኡ ኢልካ ምውሳን ሕጋዊ ትካላዊ ኣሰራርሓ ኣይኮነን፡፡ ብተወሰኺ፡ ክንድዙይ ዝኣክል ዓቢ ጉዳይ እንዳሃለወን፡ ብሰንኪ ብዛዕቡኡ ንኣባልት ሰልፊ ኣብ ግዚኡ ዘይምሕባርን፡ እቲ ዝመልከቶ ኣካል/ሰብ ኣብ ካላኣይ ጉባኤ ሰልፊ ናብ ምርጫ ቀሪቡስ ክምረጽ'ውን በቒዑ። እዚኸ ከም ሓበሬት ሓቢእካ ሰብ ከምዝምረጽ ምግባር ዶ ኣይቑጸርን? ግልጹነት ዝጎደሎ ኣሰራርሓ ዶ ኣኮነን? ከም ፖሊቲካዊ ኮራፕሽን ዶ ከ ኣይቑጸርን? ኣብዚ ክስተባሃል ዘሎው ሓቂ ኣሎ። ንሱ ካኣ "ኮራፕሽን"(corruption) ምስ ገንዘብ ጥራሕ ዝተኣሳሰር ዘይኮነስ፡ ዝተፈላለይ ዓይነት (ፖሊቲካዊ፡ ምምህዳራዊ፡ ሞያዊ፡ ወ.ዘ.ተ.) ኮራፕሽን ከምዘሎ ምግንዛብ ከምዘድሊ ኢዩ። ብዙሕ ጊዜ፡ ብዛዕባ ብልሽውና (ኮራፕሽን) ኣብ ሰልፍና ኣሎ ዝብል ወስታታት ክላዓል ከሎ፡ ጥር ኢልካ "መራሕትና ዶ ገንዘብ ይወስዱ/ይሰርቁ እዮም" እንዳተብህለ ነቲ ዋስታታት ዘይመልክዑ ዘትሕዝ ግብረ መልስታት ናይ ማሃብ ዝምባሌታት/ልምድታት ጸኒሑን ኣሎን። ከምዚ ዓይነት ዘምባዕ ኣተሓሕዛን ኣረዳድኣን ካኣ ኣብ ሰልፊ ዘይምርድዳእ ክፈጥር ጸኒሑን ኣሎን።
3. ካብኡ ሓሊፉ፡ እቲ ብገንዘብ ምጥፋእ ክሕተትን ካብ ሰልፊ ክሰናበትን ዝግብኦ ዝነበረ ሰብ/ኣካል ኣባል ማባ ኮይኑ ከምዝምረጽ ተገይሩ ጥራሕ ዘኮነስ፡ ኣባል ፈጻሚት ኣካል/ኮሚቴ ኮይኑ'ውን ተመዚዙ። እዚ ባእታ ኢዚ ዝሕተተሉ

> ዓብዪ ጉዳይ ስለዘለዎ፡ ናብ ዝላዓለ ሰልፋዊ ሓላፍነት ክመጽእ የብሉን ኢሎም ንዝተቓወሙ ኣባላት ማባ ናይ ምንጻልን ምጽላምን ወፈራታት ተኻይዱ፡ ኣብ መጨረሻ'ውን ማባ ነቲ ብትሪ ዝተቓወመ ኣባል ካብ ሰልፊ ናይ ምውንዛፍ ዘይሕጋውን ዘይቅዋማውን ውሳነ ወሲዱ።

ከምዚ ኣብ ላዕሊ ካብ(1) ክሳብ (3) ተዘርዚሩ ዘሎ ኣሰራርሓ፡ ካብ ብልሽውና ዘተባብዕ ኣሰራርሓ ኢዩ እልካ ምስማዩ ሓሊፍካ እንታይ ክባሃል ይካኣል? ካብዚ ተበጊስካ፡ መሪሕነት ሰልፊ "ብልሻውና ኣተባብዑ" (ኮራፐትድ ኮይኑ) እንተበልካ ከም ጸርፊ ዲዩ ዝቑጸር? ወይ'ውን ንክብሪ ሰልፊ ዝሃሲ መርገጺ ከምዝወሰድካ ዲዩ ዝቑጸር? ንምኳኑ፡ ጸርፊ (insult) ኣብ ሰዲህኤ ብኸመይ ኢዩ ዝግለጽ? ሕጋዊ ኣጠቓቕማ ስለዘለዎ፡ ጸርፊ እንታይ ምዃኑ ብንጹር ኣብ ቅዋም ሰልፊ ክሰፍር ኣለዎ። ኣብ ሞንጎ ጸርፊን (insult) ወቐሳን (criticism) ርእቶን (suggestion) ምዕዶን (advice) ዘሎ ወሰናስን (boundaries) ብኸመይ ኣብ ሰልፊ ይግለጽን ይውሰንን? ከከም ጥሙሕካ ክትርጎም እንተኾይኑ፡ ሳዕቤኑ ኢዚ ኣብ ሰልፊ ዝረአ ዘሎ ሓርነጽንጽ ጥራሕ ኢዩ። ንኣብነት፡ ኣባላት ማባ ስለምንታይ ንሓው መስፍን ሓጎስ ንኽውንዘፍ ወስንኩም ተባሂሎም እንተተሓቱ፡ ብዙሓት ካብኣቶም መስፍን "ኮራፐትድ ኢኹም" ኢሉ ጸሪፉና፣ "ዓሳ ብርእሱ ኢዩ ክጨኑ/ክምሽምሽ ዝጅምር" ኢሉና ኢዮም ዝብሉ። ኣብ ቅዋም ሰልፊ ጸርፊ ብከመይ ከምዝግለጽ ዝድንግግ ሕጊ ይኩን፡ ንመሪሕነት ሰልፊ ጸርፍካ ተብሂሉ ካብ ሰልፊ ዘሰጉግ ሕጊ የልቦን። ስለዝኾነ፡ ዋላ'ውን ኢዚ ከምጸርፊ እስከ ንቑጸሮ እንተበልና፡ ሓው መስፍን ሓጎስ ዝጣሓሶ ዓንቀጽ ቅዋም ሰልፊ የልቦን። ከምቲ ኣቦው ዝብልዎ ***"ንጸልኣም'ሞ ሕጊ ግን ኣይንነፍጎምን/ኣይንኸልኦምን"*** ስለዝኾነ፡ ኣባላት ማባ ዋላኳ ንሓው መስፍን ይስልእዎ'ምበር፡ ቅዋም ሰልፊ ብምጥሓስ ንኽውንዝፍዎ ምውሳኖም ካብ ንነብሶም "ርእሲ ሕጊ" ገይሮም ምቑጻር ካልእ ትርጉም ክዋሃቦ ኣይካኣልን።

እታ ብቐጻሊ ትደጋገምን ኣባላት ማባ ከናፍሮም ዝነኽሱላን እታ ዘይትርጉማ ዘልበሱዋ **"ዓሳ ብርእሱ ኢዩ ክጨኑ/ክምሽምሽ ዝጅምር"** ትብል ኣብ ብዙሓት ሃገራት ካብ ኣማኢት ወይውን ኣሻሓት ዓመታት ኣትሒዛ ትዝውተር ብሂል ኢያ። እዛ ብሂል ኢዚኣ ቃል ብቃል ትርጉም (literal meaning) ዘይኮንስ ምሳለኣዊ/ውስጠዘኣዊ ትርጉም (metaphorical meaning) ኢዩ ዘለዋ። ብኽምኡ ኢያ ካኣ ኣብ ጠቕሚ ትውዕል። እዚ ማለት ካኣ፡ መሪሕነት ሰልፊ/ውድብ ንኣባላት ሰልፊ/ውድብ ከም "ርእሲ እቲ ዓሳ" ኢዩ። እቲ ብሂል መዛሕትኡ ጊዜ ንዓበይቲ ውድባት/ሰልፍታት ዝምልከት ኮይኑ፡ እንድሕርዳኣ ኢቲ ውድብ/ሰልፊ ደኺሙ/ከሲሩ/ወዲቑ ብሓልፍነት ዝሕተት ኢቲ መሪሕነት ኢዩ ዝብል ትርጉም ይሕዝ። እንተዘይኮነ፡ ዓሳ ብርእሱ ዘይኮንስ ብማዓንጥኡ (ብዓምዑቱ) ኢዩ ክምሽምሽን/ክጨኑ ዝጅምር። ስለዝኮነ፡ ሓው መስፍን ሓጎስ ነዚ ብሂል ምጥቃሙ፡ ብውድቀትን ፍሽለትን ሰዲህኤ ተሓታቲ መሪሕነት (ማባ) ሰልፊ ምዃኑ ንምእማትን ንምሕባርን ዝዓለመ ኢዩ። እዚ ካኣ ቁብልን ንብርን ኣባሃህላ ኢዩ። ናይ ኣባላት ደርጃ ርድኢት ብምምዝማዝ ቃል ብቃል ትርጉም (literal meaning) እንዳሃብካ ብገለገለ ኣባላት ማባ ከም መረሳሰኒ ስሚዒታት ኣባላት/መሰረታት ክጥቀምሉ ምፍታኖም ግን ከም ምፍጻም በደል ጥራሕ ዘይኮነስ ውንጀል'ውን ኢዩ።

ሰዲህኤ ኣብ ተኣፋፊ ጊዜን ኩነታትን ምህላዉ ኣሻቓሊ እኳ እንተኾነ፡ እቲ ዝከፍአ ግን መሪሕነት ሰልፊ ነዚ ሓቂ ወይ ኩነት (reality) እዚ ክኽሕዶ ምፍታኑ ኢዩ። As Peter Drucker once said "A time of turbulence is a dangerous time, but its greatest danger is a temptation to deny reality"። ስለዝኮነ፡ ማባ ነቲ ዝወሰዶ ውሳነ ብምስሓብ፡ ኣብ ሰልፊ ንቡር እሂን-ሚሂን ዝፈጥር ሃዋሁ ንክመጽእ ክጽዕት ኣለዎ። ***ሕጂ እቲ እንኮ ኣማራጺ፡ ንኹሉ ጸገማት ሰልፊ ኣለልዩን ፈቲሹን መፍቲሒታት ክናደየሉ ዘኽእል "ህጹጽ ሰልፋዊ ዋዕላ" ምጽዋዕን ምኽያድን ኢዩ።*** ደጋግምና ከነስምረሉ ዘለና፡ ተጋግየ እልካ ገይጋካ ምእራም ምልከት ብስለትን ልቦናን እምበር ምልክት ስንፍና ወይ'ውን ሸንፈት ኣይኮነን። ሓደ ሓድ ግዜ ናይ "ሓበን ወይ ናይ ኩርዓት/ክብሪ" ስምዒትካ ምውሓጥ(swallowing your pride) ልቦና ኢዩ ። ከምቲ፡ "መልኽዕ እምበር ውሕልነትሲ ካብ ጎረቤተይ ይልቀሓ" በለት ዝባሃል፡ ድልየት እንተሎ መገዲ ኣሎ'ሞ ልባና ንግበር። ልቦና'ውን ክጥረን ካብ ጎረቤት ክልቓሕን ይካኣል ኢዩ። ካብቲ ጸቢብ ባኮ ውጽእ ኢልና እስከ ምሕሳብ ንጀምርን ነዘውትርን (let's practice lateral thinking)።

ከምቲ ኣቦው ዝብልዎ፡ "ኣሕዋት ምስ ዚጸልኡ፡ እንታይ ዘየጥፍኡ" ኢዩ'ም እስከ ሓመኹሽቲ ኣይንንፈ።

የቐንየለይ
ገብረ

ደድሕሪ ዘረባ ምስዓብ ነገር፡ ደድሕሪ ኣመል ምኻድ ኣበር የስዕብ

ከምቲ ለባማት ዓደቦ ዝብልዎ: ***”እንተዘይ ትንውንወኒስ መን ነጽደፈኒ ስለዝኾነ”***: መሰረታዊ መበገሲ ጸገማት ሰዲህኤ ምፍታሽ ኣገዳስን ክስገር ዘይግቦኦን ሰልፋዊ ዕማም ኢዩ። እቲ መሰረታዊ ሕቶ፡ ሕጂ’ውን ***“ልዕልና ሕጊ ዶስ ወይ ውሳነ መሪሕነት ቀዳምነት ኣለዎ”*** ዝብል ኮይኑ፡ እቲ ቀንዲ ትሕዝትኡ፡ መሪሕነት ሰልፊ ስለምንታይ ካብ ቅዋም ሰልፊ ዝድንግጎ ሕግታት ወጻኢ ውሳነታት ይውስንን የተግብርን ኣሎ ዝብል ኢዩ። ማባ ኣብ ሞንጎ ክልተ ጉባኤታት ዝላዓለ ስልጣን ስለዝኮነ፡ ንቅዋም ሰልፊ ዝጥሕስ ውሳነታት ክውስን መሰልን ስልጣንን የብሉን። ማባ ካኣ ሕጊ ኣይኮነን። ሕጂ፡ ማባ እዚ ተገበር እዚ ተሰዓበ ኢልካ ምዝርዛር፡ ነቲ ዝባሃል ዘሎ ውሳነታት ማባ ሕጋውን ቅዋማውን ኣይገብሮን ኢዩ። ብተውሳኪ፡ ግርጭታት ብናይ “ረብሓታት ምግጫው” (conflict of interest) ዘለዎም ኣባላት ዝቖመት ኮሚቴ ገርካ ክትፈትሕ ምፍትን ነቲ ግርጭታት የጋድድ’ምበር ኣይፈትሖን ኢዩ። ብግብሪ ካኣ ንሱ ኢዩ ኮይኑ። ከመሰራርሓ ካኣ ኢሳይንሳውን ሻራውን ኢዩ።

ንሓው መስፍን ሓጎስ ካብ ሰልፊ ኣባልነቱ ናይ ምውንዛፍ (ብግብሪ ምስጓግ) ውሳነ ማባ ቅዋም ሰልፊ ዝጣሓሰን ዘይሕጋውን ምኻኑ ኣብዝሓለፉ ክልተ ጽሑፋት ብሰፊሑ ስለዝተገልጸ ሕጂ ምስላሱ ኣድላዪ ኣይኮነን። ዝያድ ክርዳእ ዝደሊ ኣባል እንተሎ፡ ተመሊሱ ነቶም ጽሑፋት ክውኸስ ይኽእል ኢዩ። ብተወሳኪ፡ መሪሕነት ሰልፊ ቅዋም ሰልፊ ብምጥሓስ ኣብ ዞባታት ዝቖመለን ኣካባቢታት ኣብ ርእሲ መርሕነት ዞባ “ወኪላት” ብምግባር ንመሰላት ዞባታት ዝግህስ ውሳነ ወሲዱ ኢዩ። ነዚ’ውን ንካልእ ጊዜ ገድፍና፡ ንሕጂ ክንዘረበሎም ዘደሊ ካለኦት ቅዋማዊ ጥሕሰታት ካብ ብዙሓት ነዞም ዝስዕቡ ክጥቐስ ይካኣል፦

1. ንሓው መስፍን ሓጎስ ንመጓዓዝያን ንተለፎንን መሸፈኒ ዝኾና ዝዋሃበኦ ዝነበራ ቅሩብ መሻርፍ ከሕድግ ዘኽእል ዝኾነ ዓንቀጽ ቅዋም ሰልፊ የልቦን ጥራሕ ዘይኮነስ ማባ’ውን እንተኾነ ከምኡ ዓይነት ውሳነ ከምዝወሰነ ዘመልክት ኣብቲ ናብ ኣባላት ዝሰደዶ ዘዋሪ መልእክቲ የልቦን፡፡ እቲ ውሳነ ዳኣ መን ወሰኖ?(**ጥብቆ ተመልከት**)። ኣቦ መንበር ሰልፊ ከምዚ ዓይነት ውሳነ ክውስን ዘፍቕድ ዝኾነ ዓይነት ዓንቀጽ ኣብ ቅዋም ሰልፊ’ውን የልቦን።
2. ንኣባልነቱ ካብ ሰልፊ ንዝተወንዘፈ ኣባል “ *ንስኻ ካብ ሰልፊ ትሓቶ ምንም ዓይነት መሰላት የልቦን፡ ሰልፊ ካኣ ካባኻ ዝሓቶ ምንም ዓይነት ግደታታት የልቦ*” ዝብል ውሳነ ከወስን ዘኽል ዓንቀጽ ኣብ ቅዋም ሰልፊ ዘየልቦ ከንሱ፡ ሓው መስፍን ሓጎስ ግን ከምኡ ዓይነት ውሳነ ካብ ኣቦ መንበር ሰልፊ ተዋሂብዎ ኢዩ (**ጥብቆ ተመልከት**)። ብውሳነ ኣቦ መንበር ሰልፊ መሰረት፡ ሕጂ ሓው መስፍን ሓጎስ ምንም ዓይነት ሰልፋዊ ግደታት ይኹን መሰላት የብሉን።
3. ሓው መስፍን ሓጎስ ምንም ዓይነት ሰልፋዊ ግደታት የብልካን ስለዝተባህለ፡ ንዕኡ ኣብዝምልከቱ ጉዳያት ኣብ ህዝቢ ወጺኡ ነብሱ ክኸላኸል ነጻ ኢዩ። ሕጂ ሓው መስፍን ሓጎስ ስለምንታይ ናብ ህዝቢ ወጺኡ ኢልካ ምኽሳስ፡ መሰረታዊ ሰብኣዊ መሰሉ ከም ምግሃስ ኢዩ ዝቖጸር። እዚ ካኣ ንቅዋምን ንመሰረታዊ መትከላት ሰዲህኤ ዝጥሓስ ወስታ ኢዩ።

ንሕጊ ብምጥሓስ ዝተፈጸመ ገይጋ፡ ሕጊ ብምግባር ጥራሕ እምበር ደድሕሪ ዘረባ ብምኻድ ኣይእረምን ኢዩ። “እንካ ሰላምትያ” ብዝዓይነቱ፡ ደድሕሪ ዘረባታት ምሳዓብ (ብሕልፊ ሓላፍነትን ግደታታትን ብዘለዎ መራሒ) ነገር እምበር ሰላም ኣይፈጥርን ኢዩ። ከምቲ ኣቦው ዝብልዎ፡ “ለባማት እንክባኣሱ ምስጢሮም ነይንስንሱ” እንተዝኸውን ከ። ኣብቲ ትሕዝቶ ናይቲ ኣብ ናይ ህዝቢ ናይ መድያ ማዕከናት ዝተዘርገሐ መልስን ግብረ-መልስን ምዝራብ፣ ደድሕሪ ዘረባ ምስዓብ ከይኮውን እስከ ንግደፎ። ሓደ መልሲ ዘድልዮ ሕቶ ግን “ ኣቦ መንበር ሰልፊ ስለምንታይ ንሓደ ባዕሉ ‘ሰልፊ ዝሓተካ ግደታታት የለን’ ንዝበሎ ዝተውንዘፈ ኣባል ተዛሪቡ ኢሉ ብዘይ ውሳነ ማባ ይኩን ፈሽ ክምልሰሉ ወሲኑ?” ዝብል ኢዩ። እዚ ሕቶ ኢዚ ዘይሩ ዘይሩ ናብቲ “ኣብ ሰዲህኤ ናይ ርእቶ ፍልልያት ብኸመይ ይውገኑ” ዝብል መሰረታውን ከሳብ ሕጂ ጉብእ መዕለቢ ዘይረኸበን ክሳዳዊ ጉዳይ ኢዩ ዝወስደና።

ከምዝፍለጥ፡ እቲ ዓንደ-ሕቐን ቐንዲ መለለዪ ሕላገት ሓድነት ሰዲህኤ እቲ ናይ ክልተ ድሕረ-ባይታ ዝነበሮም ሓይልታት (ህ.ግ.ን ተ.ሓ.ኤ.ን) ዝገበርዎ ሓድነታዊ ኪዳን ኢዩ። መስርሕ ሓድነት ጕዕዞ እምበር ናይ ሓደ ጊዜ ወይ ናይ ሓደ ህሞት ፍጻሜ ስለዘይኮነ፡ መስርሕ ሓድነት ሰልፍና ብቐጻሊ ክኹስኮስን ሕድህዳዊ ምትእምማን ክምገብን ምተገቦኦ። ሓድነት ሰልፊ ክናበ ነይርዎ። ብግብሪ ግን ንሓድነት ሰልፊ ዝብሕጉን ዘዳኽሙን ወስታታትን ኣካይዳታትን ኢዮም ክዝውተሩ ጸኒሖም። ኣብ ጉዕዞ፡ ናይ ሓሳባት/ርእቶታት ፍልልያት ክፍጠሩን ክራኣዩን ባህርያውን ንቡሩን ኢዩ። ናይ ሓሳባት/ርእቶታት ፍልልያት ከም ሰልፊ ***“የዕብረካ ዶስ የህጥረካ”*** ዝውስኖ፡ ኣብቲ እትወስዶ ናይ ግርጭታት ኣፈታትሓ ኣገባባት ኢዩ ዝምርኮስ።

ስለምንታይ ሰልፍና ዓቢሩ ወይ ይዓብር ኣሎ ብትኽክል ንምፍላጥን፡ ፈሊጥና'ውን መታን መፍቲሒታት ከነናድየሉ፡ ኣፍታትሓ ግርጭታት ኣብ ሰዲህኤ ከመይ ከምዝመስል ብዕምቖት ምፍታሽ ከድልየና ኢዩ።

ናይ ሓሳብ ፍልልይን ሓሳብካ ብነጻ ናይ ምግላጽን መሰላት ብቅዋም ሰልፊ ውሑስ ከንሱ፡ ብሰንኪ ብኹረት ብሱል ኣመሓሓድራ ፍልልያት፡ ዋላ ናኣሽቱ ፍልልያት ከይተረፉ ናብ ረጽሚታትን ግርጭታትን ከምርሑ ምርኣይ ኣብ ሰዲህኤ ዳርጋ ንቡር ኮይኑ ኣሎ። ስለምንታይ?

ዝተፈልየ ሓሳብ/ርእቶ ከም ተጻይ ሓሳብ/ርእቶ ምቑጻር (The culture of blackmailing):- ዝኾነ ኣባል ዝተፈልየ ርእቶ ናይ ምህላውን ርእትኡ ብነጻ ናይ ምግላጽን ዲሞክራስያዊ መሰላቱ ምኧኑ ኣብ ክንዲ ተቐበልካ ነቲ ፍልልያት ንምትዕራቕ ዘኽእል ናይ ሕድሕዳዊ እሂን-ሚሂን ባይታ ትፈጥር፡ ብኣንጻሩ ነቲ ናይ ርእቶ ፍልልይ ከም ተጻይ ተቐጺሩ፡ ኣብ ርእሲ ነቲ ዝተፈልየ ርእቶ ዘቕረበ ኣባል ናይ ምህዳድ (blackmailing)፣ ምክፋእን ምጽላምን (maligning)፣ ምንዋርን ጠቀነን (denigrating)፣ ምንጻልን (marginalizing) ወፈራታት ብቐሉዕን ብስውርን ይካየድ። ከምዚ ዓይነት ባህሊ(culture) ኣብ ኩሉ ጸፍሒ ሰልፊ እኳ እንተሃለወ፡ እቲ ቀንዲ ሃሳዪ ግን እቲ ኣብ ላዕለዋይ ጽፍሒ ሰልፊ ዝዝውተር ኢዩ። ንኣብነት ንምጥቃስ ዝኣክል፡-

(ሀ) ካልኣይ ጉባኤ ሰልፊ ኣበይን ብኸመይን ይካየድ ኣብ ዝብል ክትዓት፡ ኣብ ናይ ፓልቶክ ኣኼብኡ ኣቦ መንበር ሰልፊ ንካብ ናቱ ሓሳባት ዝተፈልየ ሓሳባት ከቕሩቡ ዝፈተኑ ኣባላት ናይ ምህዳድ (blackmailing)፣ ምክፋእን ምጽላምን (maligning)፣ ምንዋርን ጠቀነን (denigrating) ፈተናታት ገይሩ፡፡ ኢዚ ዓይነት ወፈራታት ቅድምን ድሕርን ምግባእ 2ይ ጉባኤ ሰልፊ'ውን ዶው ኣይበለን። ኣብዝሓ ከይተጠቕሰት ክትሓልፍ ዘይብላ፡ እታ ንጉዳይት ኣጽኒዓ ናይ መፍትሒ ሓሳባት ከተቕርብ ተባሂላ ቅድሚ 2ይ ጉባኤ ዝቖመት ኮሚቴ፡ ክሳብ ሕጂ ጨናኣኳ ኣበይ ከምዘሎ ኣይፍለጥን። መሪሕነት ሰልፊ ስለምንታይ ስራሓ ከምትሰርሕ ዘይገበረ፡ መልሲ ዘይተረኽቦ ሕቶ ኮይኑ ተሪፉ ኣሎ። ሰልፍና ኣብዚ ሕጂ ዘላቶ ኩነታት ንኸትበጽሕ ካብ ዝገበሩ ቀንዲ ረቛሒታት ሓደ፡ እዛ ኮሚቴ ስራሓ ከምዘይትሰርሕ ስለዝተገብረ ኢዩ። ቅርሕንትታት ክሳብ ዝኸሕኑን ግርጭታት ክሳብ ኣብ ዝላዓለ ጥርዚ ዝበጽሑ ምጽባይን ጣውቁኡ ምድኻምን ምብትታንን ሰልፋዊ ሓድነት ጥራሕ ኢዩ። ነዚ ብቐዳምነት ተሓታቲ ካኣ መሪሕነት ሰልፊ ኢዩ።

(ለ) ንሓው መስፍን ሓጎስ ኣባልነት ካብ ሰልፊ ምውንዛፍ ኣመልኪቱ መግለጺ ንማሃብ ኣብ ዝተወደበ ናይ ፓልቶክ ኣኼባ፡ ኣቦ መንበር ሰልፊ ይኩን ካለኦት ላዕለዎት ሓለፍቲ ዝሃብዎ ቑጠዐ ዝመልኦን ዳርጋ ናይ ሕነ-ምፍዳይ ዝዓይነቱ፡ ስሚዒታዊ ርእቶታት ኣብ ናይ ምህዳድን (blackmailing)፣ ምክፋእን ምጽላምን (maligning)፣ ምንዋርን ጠቀነን (denigrating)፣ ምንጻልን (marginalizing) ስትራተጂ ዝተመርኮሰ ኢዩ ነይሩ። እዚ ኣገባብ እዚ፡ ዝኮነ ይዕበ ይንኣስ ናይ ርእቶ/ሓሳብ ፍልልያት ኣብ ኣብዘጋጥመሉ ጊዜ፡ ምንጽጻግ ኣብ ሞንጎ ኣባላት ሰልፊ ከም ንቡር ባህልን ኣካይዳን ኮይኑ ንኽምዕብል ደሪኹ፡፡ ከምኡ ስለዝኾነ ኢዩ ካኣ ኣብ ክንዲ ርትዓዊ ሕቶ ምቕራብ (ናትኩምስ ሰሚዕና፡ መስፍን ከ እንታይ ኢዩ ዝብል?)፡ ነቲ ውሳነ ማባ ዝደገፉ ኣባላት ብቐጥታ ***"መስፍን እንታይ ዶ ገይሩልና ኢዩ፣ መስፍን እንታይ ዶ ዝገብሮ ነገር ኣሎ ኢዩ፣ መስፍን ካራ የእትውልና፡ መስፍን ንሞት ከፍረድ ነይሩዎ፡ መስፍን ዝመርሖ ውሽጣዊ ኣካል ኣሎ፡ ብሰንኪ መስፍን መናእሰይ ኣይታሓወሉናን፡ ምስ መሰፊን ዝመርሖ ዝነበረ ውድብ ምስማርና ጎዲኡና፡ ወ.ዘ.ተ."*** ዝብሉ ዘይተወደኑ ክስታትን፡ ታህዲዳት፣ ጸለመታት፣ ጠቕነታት በብታራ ናብ ምዝናብ ዝኣተዉ። ከምዚ ዓይነት ባህሊ ካኣ ኣብ ክንዲ ናይ ሰላምን ናይ ምርድዳእን መንፈስ ዝፈጥር፡ ኣባላት ኣብ ስሚዒት ኣእትዩ ነንሕዶም ዝጋጨውሉ ባይታን ኩነታትን ብምፍጣር ኣብ ሞንጎ ኣባላት ሕድሕዳዊ ምጥርጣራት ከምዝሰፍን ገይሩ። ነዚ'ውን መሪሕነት ሰልፊ ኢዩ ተሓታቲ። ኣብ ኣገባብን ኣካይዳን ናይ ፓልቶክ ኣኼባ እንተመጺና፡ ካብ መሪሕነት ዞባ ሰሜን ኣመሪካ ክንማሃሮ ንኽእል ተመኩሮን ጥበብን ኣሎ'ም መሪሕነት ሰልፊ ሃሰስ እንተበሎ ሕማቕ ኣይኮነን።

(ሐ) ሓደ ኣካል ናይዚ ናይ ምንጽጻግ ባህሊ መግለጺ፡ እታ ብዙሕ ጊዜ እትደጋገም ***"ኣብ ክንዲ እንታይ ተባህለ መን በለ"*** ትብል ሕቶ ብምቕዳም ካብ ናትካ ዝተፈልየ ርእቶ/ሓሳብ ንዘለዎም ኣባላት ኣብ ክንዲ ብትሕዝቶ ርእቶኦም/ሓሳባቶም፡ ብመንነቶምን ድሕረ-ባይቶምን ክትመዝኖም ምፍታን ትግበር ነጺጊትን ኣግላሊትን ወስታ ኢያ። እዚ ብመሰረቱ፡ ኣብ ***"ንሕናን ንሳቶምን" ዝብል ናይ ምጉጅጃል መትከል ዝተመረኮሰ በታኒ ባህሊ ኢዩ፡፣*** ታርኻዊ ኣመጻጽኣ ሰዲህኤ ኣብ ግምት ብምእታው፡ እዚ "ንሕናን ንሳቶምን" ዝብል ምክፍፋል፡ ተሓ'ኤን ህግን፣ ሰውራዊ ባይቶን ሰልፊ ዲሞክራስን፣ ነባራትን ሓደስትን፣ ወ.ዘ.ተ. መልክዓት ናይ ማሓዝ ተኽእልኡ ዝላዓለ ኢዩ። እዚ ከምዚ ዓይነት ዝተደራረበ ዝምድናታት፡ ዘይወዓዊ

ርክባት ኣብ መንጎ ኣባላት ሰልፊ ዝሓየለ ስለዝገበሮ፡ ወግዓዊ ሓበሬታት ብግብእ ንኸይዝርግሑ ብምግባር፡ ኣብ መንጎ ኣባላት ሰልፊ ዘይተደልየ ምጥርጣራትን ዘይምትእምማንን ክፈጥር ጸኒሑን ኣሎን። ገለ ዘድልያ ሓበረታ ኣብዘድልያ ጊዜ ስለትረክብ፡ ንባዕላ ከም ዋናን ወዲ ማእከልን፡ ነቲ ካልእ ካኣ ከም ጓናን ወዲ ወሰንን ትቖጽሮ። እዚ ናይ ምቹእ ዞና ቀጽራታት ብምፍጣር ሕድሕዳዊ ምትእምማን ኣብ ሞንጎ ኣባላት ሰልፊ የላሕልሕ ጥራሕ ዘኮነስ፡ ***ዓንቀጽ 4.3.2*** ቅዋም ሰልፊ ዝጥሕስ’ውን ኢዩ።

እዚ ናይ ምቹእ ዞና ፖሊቲካ (comfort zone politics) ሓደ ካብቶም ቀንዲ ንሓድነት ሰዲህኤ ክፈታተንዎ ዝጸንሑ ብድሆታት ኢዩ። ሰልፊ ህዝቢ ኤርትራ (EPP) ብ2008 ክምሰረት ከሎ ኩሉ ኣባል (ኣባል ሰውራዊ ባይቶ ይንበር ኣይንበር) ከም ውልቀ-ኣባል ኮይኑ ከምዘይተጸምበረን ሰልፊ ህዝቢ ኤርትራን (EPP) ሰልፊ ዲሞክራሲ ኤርትራን (EDP) ካሎኦትን ኮይኖም ኣብ 2010 ሰዲህኤ ክምዘየቖሙን፡ ገና ክሳብ ሕጂ ሰዲህኤ መቐጸልታ ሰውራዊ ባይቶ ገይሮም ክቖጽርዋ ዝደልዩ ኣባልት ኣለዉ። ካብ ከምዚ ዓይነት ኣትሓሳስባታት ዝምንጭዉ ኣሉታዊ ወስታት፡ “***ኣበይ ዝነበሩ ኢዮም፣ ንሕና ተቃልስና ዘጽናሕናሎም፣ ናብ ህግድፍ ዘይከዱ፣ ወ.ዘ.ተ***. ዝብሉ ይርከብዎም። ናይ ሓድነት ማዕረ መሻርኽትታት ምኟኖም ተሪፉ፡ ንሳቶም ከም ደቂ ገዛ እቲ ካልእ ሽንኽ ካኣ ከም ናብ ገዘኦም ዝመጹም ገይሮም ኢዮም ዝጥምትዎ። ነቶም ካለኦት፡ ኣብዘይ ገዘኦም ስለዝመጹ ካኣ መሰል ከምዘይብሎም ገይሮም ይቖጽርዎ። በጣማምታት እዞም ከምዚኦም ዓይነት ኣባለት (ደቂ ገዛ)፡ ዝኮነ ኣባል ካብ መሪሕነት ሰልፊ ዝብሎ ወጻኢ ርእቶ ይኸውን ሓሳብ እንተኣቕሪቡ፡ ርእትኡ ከም ተጻይ ንሱ ካኣ ከም ኣንጻር መሪሕነት ተቖጺሩ ካብ ሰልፊ ከምዝስጎግ ምግባር ሓላል ኢዩ።

ጉዳይ ሓው መስፍን ሓጎስ ካብዚ ዝተፈልየ ኣይኮነን። ናብ ብዙሕ ትንታነ ከይከድና እስከ ነዛ ትስዕብ ኣባሃህላ ከም ኣብነት ንርኣ፡ “--- **ካብኡ [ካብ *መስፍን ሓጎስ*] እንጽበዮ ኸኣ ሰልፍናን ሕግናን ኣኽቢሩ ክኸይድን እቲ ካብኡ ንጽበዮ ዓቕሚታቱ *ብግብሪ* ክርእየና እዩ።**” እዚኣ እታ ከርሰ-ነገርን (gist) ነቲ ኹሉ ኣትሓሳስባታት ናይቶም ንውሳነ ማባ ዝደገፉ ኣባላት ቑልጭ ኣብላ ተርኢ ዘረባ ኢያ። ሓው መስፍን ሓጎስ ኣብ ገዘኦም ከምዝመጾም ስለዝቆጽርዎ፡ ***ሰልፎምን ሕጎምን*** ከኽብረሎም፡ ***ትጽቢታቶም*** ካኣ ከማልእ ኣለዎ። እንተዘይኾነ ከምታ ዝረኸበቶ ትረክቦ ኢዩ ነገሩ። ኣይትብከ እንድዩ ዘብክየኒ ከምዝባሃል፡ ሓው መስፍን ሓጎስ ኣብ ቅዋም ሰዲህኤ ዝተደንገገ ሕጊ ስለዝጣሓሰ ወይ’ውን ንሰዲህኤ ስለዘየኽበረ ዘይኮነስ፡ ***ናይዞም ደቂ ገዛ ኢና ዝብሉ ድልየትን ትጽቢታትን ስለዘይማለአ ኢዩ።***

በተሓሳስኦም፡ ሓው መስፍን ናብ ቤቶም ከምዝመጸ እሞ ንመሪሕነት ሰልፊ ክሓትት ይኹን ዝተፈልየ ሓሳብ ከቕርብን ክውንን መሰል ከምዘይብሉ ተገይሩ ኢዩ ተወሲዱ። ስለዝኾነ’ውን፡ ቅዋማዊ መሰሉ ተጠቒሙ ዝተፈልየ ሓሳባት፣ ሕቶን መኣረምታን ስለዘቕረበ ኣባልነቱ ካብ ሰልፊ ብንቅዋም ሰልፊ ዝጥሕስ ውሳነ ማባ ከምዝውንዘፍ (ብግብሪ ከምዝሰጎግ) ተገይሩ። ሓው መስፍን ሓጎስ ድሕረ-ባይትኡ ህግ ምኟን እንተዘይኾይኑ፡ ካልእ ኣበሳ የብሉን።

እቲ ዝገርም፡ እቶም ዝተረፍና ካለኦት ከ እንታይ ሰርሕና ወይ ንሰርሕ ኣለና ተብሂሉ ከይተሓተ፡ ሓው መስፍን ሓጎስ ምስራሕ ኣብዩ እንዳተብህለ ይኽሰስ (ንሱ ደዩ ምስራሕ ኣብዩ ወይስ ከስርሖ ዘኽእል ባይታ ኢዩ ስኢኑ? ነዚ ከ መን ኢዩ ተሓታቲ?)። እቲ ሓቂ፡ ሓው መስፍን ሓጎስ፡ ቀደም (ሰራዊትን ህዝብን ዝፈትልጦ) ይኩን ሕጂ፡ ስርሑ ብጽፈት ዝፍጽምን ንዛሓዞ ስርሓት ከይፈጸመ ዘይገድፍን ብጣዕሚ ኣፍራዪ (very productive) መራሒ ኢዩ። ንኣብነት፡ ኢዚ ኩሉ ዶኮምታት (እንኮላይ ውሽጣዊ) ናይ ሰዲህኤ መን ኣርቂቕዎምን ኣጻፊፉ ንሰልፉዊ ማዓላታት ከምዝውዕሉ ገይሩ ኢልኩም ሕተቱ። ከምቲ ለባማት ዝብልዎ፡ ***“ዋላ እንተጻላእናዮም ፍትሒ ግን ኣይንነፍጎምን”*** ክኸውን ይግባእ።

ብተወሳኺ፡ እቶም ኣብ ጀብሃ (ንነዊሕ ዓመታት ኣብ ሓላፍነት ከይተረፈ) ዝነበሩ፡ ኣበሳታት ናይ ጀብሃ እንታይ ከምዝነበረ ንኸውጽኡ (ክዛረቡ) ከይተሓቱ፡ ሓው መስፍን ሓጎስ ናይ ህግ ኣበሳታት ዘየውጻእካ (ዘተዛረብካ) እንድተብሕለ (ብላዕለዎት ሓለፍቲ ሰልፊ ከይተረፈ) ይኽሰስ። መስፍን ሓጎስ ብዛዕባ እቲ ስርዓት ዋላ ሓንቲ ዘይተዛረበ፡ ሕጂ ብዛዕባና ከመይ ገይሩ ይዛረብ ዝዓይነቱ፡ ካብቲ ኣብ ሻርዕ ክዝረብ ዝውዕል ብዘይፍለ መንገዲ ብላዕለዎት ሓለፍቲ ሰልፊ ኣብ ናይ ህዝቢ መድያ ይዝረብ። ደድሕሪ ዘረባ ምስዓብ እንታይ ኣድለየ? ብግደ ሓቂ ክንዛረብ እንትኾይና፡ ንሰልፍና ናብዚ ኩሉ ጸገማት ዝሸመማ፡ ናይ ፈሽ ወይ’ውን ናይ ገለ ኣባላታ ደድሕሪ ዘረባ ናይ ምኻድ ዝምባለ (reactive disposition) ዝፈጠሮ ኢዩ። እንተበዝሐ ግን፡ ነገር ኣጓዲኣ ትልኽም፡ ታኼላ ኣታዊኣ ተስጥም ዝብሃልውን ኣሎ ኢዩ። እንተ ነቶም ሓድነት ሰልፊ ክሕሎ ኣለዎ ዝብሉ ኣባላት፡ እዚ ኩሉ ብጀካ ምድኻምን ምብትታን ሰልፉዊ ሓድነት ካልእ ፋይዳ ከምዘይብሉ ተገንዚቦም ኣካሉ ክኾኑ ኣይመርጹን።

ካልእ ዘገርም ግን ካኣ ኣገዳሲ ኣጠማምታ ኣብ ውሽጣዊ ጉዳያት ሰልፍና ኣሎ። ***“ማእከላይ ባይቶ ሰዲህኤ ቅዋም ሰልፊ ዝጥሕሰ ውሳነ ወሲዱ። እቲ ናይ ምውንዛፍ ውሳነ፡ ሕጋውነትን ቅዋማውነት ዝጎደሎ ውሳነ ኢዩ (ዓንቀጽ 3.8)። ማባ ልዕሊ ሕጊ ኮይኑ፡ ንሕጊ ሰልፊ ተማእዛዚይ ክኸውን ኣይካኣለን፡ ቅዋም ሰልፊ ጥሒሱ”*** ዝብል ምጉት ክቀርበሎም ከሎ፡ ገለ ኣባላት ሰልፊ (ሰውራዊ ባይቶ ነበር) ዝህብዎ ዘምባዕ ስነሞጎት ኢዩ። ***“እም ማባ ወሲኑ ኢዩ፡ ውሳነይ ኣይቅይርን ካኣ ስለዝበለ፡ ነቲ ውሳነ ተቐብልዎ”*** ይብሉ’ሞ፡ ኣይፋልን ከመይ ገርና ጉጉይ ውሳነ ንቕበል ዝብል መልሲ በቶም ነቲ ውሳነ ማባ ዝቃወሙ ኣባላት(ሰውራዊ ባይቶ ነበር) ምስተዋህቦም፡ ***“እም ከመይ ገርኩም መቓልስትኹም (ሰውራዊ ባይቶ ማለቶም ኢዮም)ገድፍኩም ምስ ዘይትፈልጥዎም (ባዓል መሰፍን ማለቶም ኢዮም)ትኸዱ”*** ዝብል ዘገርምን ዘደንጹን ገብረ መልሲ ይህቡ። እዚ ናይ ምቹእ ዞና ፖሊቲካ (comfort zone politics) ኣብ ሰዲህኤ ማዕረ ክንደይ ሓያል ምዃኑ ዋላኳ ዝሕብር እንተኾነ፡ ከም ስነሞጎት ስዑሩን ፍሹሉን ኢዩ። ***ኣብዚ ጊዜ እዚ ንሰልፊ ዲሞክራሲ ህዝቢ ኤርትራ ገጢምዎ ዘሎ ብድሆ “ልዕልና ሕጊ ዶስ ወይ ውሳነ መሪሕነት ይቕድም ዝብል ክሳዳዊ ሕቶ ምንጻርን ምምላስን” ምዃኑ ኢዩ። እቲ ቀንድ ጉዳይ፣ ብዛዕባ “ሕጋውነትን ቅዋማውነትን” ውሳነ ማባ ዳኣ’ምበር ብዛዕባ ተ.ሓ.ኤ.ን ህ.ግ.ን ወይ’ውን ሰውራዊ ባይቶን ሰልፊ ዲሞክራሲ ኤርትራን፡ ወይ’ውን ብዛዕባ ነባራትን ሓደስትን ኣባልት ኣይኮነን።*** ኣበየናይ ወገን ትዓስል ወይ ነየናይ ምጉት ትድግፍ ዝውስኖ ካኣ ናይ መትከል ጉዳይ እምበር ናይ ድሕረ-ባይታ ወይ’ውን ናይ ታሪክ ሕቶታ ጉዳይ ኣይኮነን ክኸውን’ውን ኣይግባእን።

ብመሰረቱ፡ ጉዳይ ሓድነት ሰልፊ ንቕድሚት እንዳኣቓመትካ’ምበር ብናይ ታሪኽ ሕቶታ ንድሕሪት እንዳጠመትካ ክዕቐብን ክሕሎን ኣይካኣልን። ታሪክ ክትማሃረሉ’ምበር **“ኣይተጽልል ኣይተዕቅል ኣጉዶ”** ሰርሒኻ ክትነብረሉ ምፍታንስ ኣይግድን። ሎሚ፡ ተ.ሓ.ኤ.፣ ህ.ግ.፣ ሰውራዊ ባይቶ፣ ሰልፊ ህዝቢ ኤርትራ፣ ሰልፊ ዲሞክራሲ ኤርትራ፡ ኩለን የለዋን። ታሪኽን ጥራሕ ኢዩ ዘሎ። ሎሚ ዘላ፡ ሰዲህኤ ጥራሕ ኢያ። ሰዲህኤ ናይ ብወለንታ ዝተጠርነፉ ኣባላት ሰልፊ ኢዩ ***(ዓንቀጽ 4.1.2)***። ብመሰረት ***ዓንቀጽ 4.3.2*** ቅዋም ሰልፊ፡ ኩሉ ኣባል ማዕረ መሰላት ኣብ ሰልፊ ኣለዎ። ስለዝኾነ ካኣ፡ ኩላህና ኣባላት ሰዲህኤ ማዕረ ኢና። ማዕር መስላትን ጉብኣትን ካኣ ኣለና። ሓድነት ሰልፍና ናይ ምዕቃብ ይኹን ናይ ምኽልኻል ሓላፍነት ናይ ኩላትና ኢዩ***(ዓንቀጽ 4.4.9)***። *ሳኣን እልይ ነገር ገፍሐ፡ ሳኣን ሰግር ውሕጅ በዝሐ ከምዝባሃል፡* ንሕጊ ብምጥሓስ ዝተፈጸመ ገይጋ፡ ሕጊ ብምግባር ጥራሕ ኢዩ ዝእረሞ እስከ ማባ ካብ ደው ዝበሎ እልይ ይበል ። ስለዝኮነ፡ ማባ ነቲ ዝወሰዶ ውሳነ ብምስሓብ፡ ኣብ ሰልፊ ንቡር እሂን-ሚሂን ዝፈጥር ሃዋሁ ንክመጽእ ክጽዕት ኣለዎ። ***ሕጂ እቲ እንኮ ኣማራጺ፡ ንኹሉ ጸገማት ሰልፊ ኣለልዩን ፈቲሹን መፍቲሒታት ክናደየሉ ዘኽእል “ሰልፋዊ ዋዕላ” ጊዜ ከይወሰደ ምጽዋዕን ምክያድን ኢዩ።*** ከምቲ ኣቦው ዝብልዎ፡ “ቀታሊ ሰብኣይኪ፡ ተቐታሊ ሓውኺ፡ ዘይሩ ዘይሩ ሓዘኑስ ናትኪ” ከይኮነና፡ እቲ ኣማራጽታት፡ “ዘይሕጋዊ ውሳነ ምቕባል ወይ ሓድነት ሰልፊ ምድኻም” ክኸውን የብሉን። እቲ ዝግባእን እቲ ተመራጽን “ ማባ ገይግኡ ብምእራምን ነቲ ዝወሰዶ ውሳነ ብምስሓብን፡ ኣብ ሰልፊ ንቡር እሂን-ሚሂን ዝፈጥር ሃዋሁ ንክመጽእ ምጽዓት ኢዩ።

የቐንየለይ

ገብረ

ዋላ ሕጂ እንትኾነ'ውን ንውሽጣዊ ሰልፋዊ ሓድነት ከተሓለልና ብምጽዓት፣ ንቑልዒ-ሓድነት ነድሕን

ሕማቕ ኣጋጣሚ ኮይኑ፣ ሓደ ገጽታ ታሪኽና፣ ታሪኽ ቀጻሊ ምፍንጫልን ሕድሕዳዊ ፖሊቲካውን ኣካላውን ቕንጸላታት ኮይኑ ምጽንሑ ጥራሕ ዘይኮነስ፣ ሕጂውን እንትኾነ ብዝኸፍአ መልክዑን ብናህርን ይቕጽል ምህላዉ ኢዩ። ታሪኽና ከምዘነጽሮን፣ ብግብሪ ንዕዘቦ ከምዘለናን፣ ናይ ምፍንጫልን ምፍንጫላትን ኣጀንዳታት መራሕትን ኣተግበርትን፣ ***ናይ ፖሊቲካ መራሕቲ'ምበር ህዝቢ ይኹን መሰረታት ኮይኖም ኣይፈልጡን***። ህዝቢ ኤርትራ ብሓፈሻ፣ እቲ መሰረታዊ ባእታ (መሰረታት) ካኣ ብፍላይ፣ ግዳያትን ተጠቃዕትን ናይ ቀጻሊ ምፍንጫላት ኮይኖም ጸኒሖምን ኣለዉን። ንመሰረታት ሰዲህኤ ሕጂ ዘንጻላልዎም ዘሎ ሓደጋ ክብዚ ዝተፈልየ ኣይኮነን። ኩላትና ከምንፈልጦ፣ ሰዲህኤ ውጺኢት ናይ ሓድነት ጉዕዞ ጥራሕ ዘይኮነስ፣ ነቲ ኣብ ፖሊቲካዊ ቃልሲ ኤርትራ ዝጸንሐ ቀጻሊ ምፍንጫላት ብምፍዋስ፣ ንሕጂን ንመጻእን ሓድነት ህዝቢ ኤርትራ ንምርግጋጽ ዓሊሙ ዝተሃንጸ ሰልፊ'ውን ኢዩ ነይሩ። ህዝቢ'ውን ብኡ መጠን ተስፋን ትጽቢትን ኣንብሩሉ ጸኒሑ። ይኹንምበር፣ ተደጋጊሙ ከምዝተገልጸ፣ ብሰንኪ ልቦና ዝጎደሎ ኣካይዳ መሪሕነት ሰልፊ፣ ውሽጣዊ ሓድነት ሰዲህኤ ከቢድ ሓደጋ ገጢምዎ ኣሎ። መሪሕነት ሰልፊ፣ ቅዋም ሰልፊ ብተደጋጋሚ ብምጥሓስን፣ ልዕልና-ሕጊ ብምግሃስን ንሓድነት ሰልፊ ዝፈታተኑ ውሳኔታት ወሲኑን ኣተግቢሩን ኢዩ። እቶም ዝተጣሕሱ ቅዋማዊ ዓንቀጻት ሓደ ብሓደ ኣብ ዝሓለፉ ጽሑፋት ስለዝተገልጹ(ጥብቆታት ተመልከት)፣ ሕጂ ምድጋሞም ዘድሊ ኣይመስለንን። ተመልስካ ነቶም ጽሑፋት ምውካስ'ውን ስለዝካኣል። ካብ ገይጋካ ምእማንን ብገይጋካ ምምሃርን ዝዓቢ ልቦና ስለዘየለ፣ መሪሕነት ሰልፊ ልቦና ኣርእዩ ንዝፈጸሞም ቅዋማዊ ጥሕሰታት ክእርሞም ምተገበአ። ይኹን'ምበር፣ መሪሕነት ሰልፊ፣ ነቲ ጉዳይ ብጉብእ ኣብክንዲ ምሓዙ፣ ስምዒትን ስምዒታውነትን መሰረታት ምቑስቋስ መሪጹ። ሕጂ፣ ብስምዒትን ስምዒታውነትን ዝፍታሕ ጉዳይ ስለዘየለ ፣ ካብቲ ቀንዲ ርእሰ ጉዳይ ከነልግስ ኣይግባእን። ኣብዝኾኑ ንውሽጣዊ ሓድነት ሰልፍና ዝምልኸቱ ክትዓት ኣብ ነካይደሉ ጊዜ ካብ ክስተባህለሎም ዝግባእ መሰረታውያን ነጥብታት፣ ካብ ብዙሓት፣ እዞም ዝስዕቡ ይርከብዎም፦

ሰልፋዊ ዋዕላ

እቲ ቀንዲ ጉዳይ፣ ልዕልና-ሕጊ ብመሪሕነት ሰልፊ ተጣሒሱ ዝብል ኢዩ።

1. እቲ ጉዳይ ቅድሚ 2ይ ጉባኤ ሰልፊ ዝጀመረ፣ ኣብ መሰረታዊ ኣተሓስባታት ፍልልይ ሰረት ዝገበረ ኢዩ። ሕቶ ውሽጣዊ ዲሞክራስን ምሕደርኡን፣ ሕቶ ምክፋፋልን ምትሕልላውን ስልጣን (Checks and Balances)፣ ሕቶ ናይ ወጻኢ ሓይሊ ኣብ ውሽጣዊ ጉዳያት ምትእታታውን (ተራ ኢትዮጵያ ኣብ ቃልሲ ንዲሞክራስያዊ ለውጢ ኣብ ኤርትራ)፣ ሕቶ ናይ ታሪክ ሕቕታትን ኣተኣላልየኦምን፣ ሕቶ ዘምባዕ ዝርገሐን ምሕደራን ሓበሬታ፣ ሕቶ መሰልን ጉብኣትን ኣካላት ሰልፊ፣ ሕቶ ኣብ ውሽጢ ሰልፊ ናይ ምጕጅጃል ባህሊ(Confert Zone Politics)፣ ብቐንዱ ካኣ ሕቶ ምኽባር ልዕልና-ሕግን ቅዋም ሰልፊን ካብቶም ዓበይቲ ፍልልያት ውሑዳት ጥራሕ ኢዮም። ነዚ ንምፍታሽን ናይ መእለዪ ሓሳባት ንምንዳይን ተባሂላ ቅድሚ 2ይ ጉባኤ ሰልፊ ዝቖመትን ጉባኤ'ውን ንኽትቕጽል ስልጣን ዝሃባ ኮሚቴ ነይራ ጥራሕ ዘይኮነስ ስራሓ ጀሚራ'ውን ነይራ። ናይ መሕተት ቅጥዕታት ኣዳልያ ሓበሬታት ኣብ ምእካብ ኣብ ዝነበረትሉ እዋን፣ ኣነ ንባዕለይ ተሓቲተስ ነቶም ኣብቲ ቅጥዕታት ዝነበሩ ሕቶታት መልሲ ጥራሕ ዘይኮነ፣ 7 ዶኮመንትታት'ውን ኣርኪበ ነይረ። እዛ ኮሚቴ እዚኣ ኣበይ ኣተወት? ስራሓ ስለምንታይ ኣይሰርሐትን? እንታይ ኮነት? ወ.ዘ.ተ. ንዝብሉ ሕቶታት መልሲ የልቦን ጥራሕ

ዘይኮነስ፡ ብመደብ ክትሰርሕ ከምዘይተድልየ ዘመልኽቱ ወስታት ክቕልቐሉ ጀሚሮም ኣለዉ - እታ ኮሚቴ ብመስረቱ ኣይተድልን እኮ ኢያ ነይራ እንዳበለ መሪሕነት ሰልፊ ንዝፈጸሞ ገይጋታት ክሸፍን ኣብ ወፈራ ኣትዩ ኣሎ። “ካብ ቀዳማዩስ ካላኣዩ ገደደ” ከምዝባሃል ኢዩ ነገሩ። በዚ ዝታለል ደላይ ፍትሒ ግን ኣይክህሉን ኢዩ። ሕጂ፡ ዳላይ ፍትሕን ሓድነትን፡ ዕርፉ ምጽናዕ ጥራሕ ኢዩ ምርጭኡ።

2. ጉዳይ ሓው መስፍን ሳዕቤን እምበር ዋና መንቀሊ ምኽንያት ኣይኮነን ኣይነበረን’ው። ስለምንታይ መሪሕነት ሰልፊ ንሓደ ኣባል፡ ቅዋም ሰልፊ ብምጥሓስ ኣወንዚፉ (ብግብሪ ሰጊጉ) ዝብል ሕቶ መልሱ ሚስጢር ኣይኮነን። እወ፡ ሓው መስፍን ሓገስ ግዳይ ናይ ዘሕጋዊ ውሳኔ መሪሕነት ሰልፊ ኮይኑ። ንሓደ ኣባል ስለዝጸላእካዮን ማዕረ ትጽቢትካ ኣይኮነን እልካ ስለዝሓሰብካ ቅዋም ሰልፊ ብምጥሓስን ካብ ሕጊ ወጻኢ ብዝኾነ ኣገባብ ካብ ሰልፊ ኣባልነቱ ከተወንዝፎ ፍትሒ ኣይኮነን። ከምቲ እቦው ዝብልዎ “ዋላ እንተጸላእናዮም፡ ፍትሒ ግን ኣይንነፍጎምን ግን” ኢዩ ክኸውን ነይሩዎ። ብመሪሕነት ናይ ሓደ ፍትሒ ንምርግጋጽ ዝነጥፍ ሰልፊ ኣብ ርእሲ ሓደ ኣባል በደል ክፍጸም ከሎ ያዕ ምባል ኣገዳሲ እኳ እንተኮነ፡ ሕጂ እቲ መሰረታዊ ጉዳይ ንሱ ኣይኮነን። እቲ መሰረታውን ክስገር ዘይካኣልን ጉዳይ፡ ***መሪሕነት ሰልፊ ንቅዋም ሰልፊ ጢሒሱ ውሳኔታት ወሲዱን ኣተግቢሩን ከተግብር ይፍትን ኣሎን (ዝተጣሕሱ ዓንቀጻትን ዝተጋህሱ ሕግታትን ንምርኣይ ጥብቆታት ተመልከት) ኢዩ።***

ስለዚ፡ ልዕልና-ሕጊ ዶስ ሕጊ ዝጣሓስ ውሳኔታት (ድሌታት) መሪሕነት ሰልፊ ይቖድም ዝብል ሙጉት ኢዩ እቲ ጉዳይ።

ሰልፋዊ ዋዕላ

ብወገን መሪሕነት ሰልፊ ዘሎ ሞጎት፡ ዝተጣሕሱ ዓንቀጻት ቅዋም ሰልፊ የለዉን ዘይኮነስ፡ እንታይ ዴኣ ሕጊ ኣይጣሓስኩን ምኽንያቱ ንባዕለይ ሕጊ ስለዝኾንኩ፣ ፍትሒ ኣየግደልኩን ምኽንያቱ ንባዕለይ ፍትሒ ስለዝኾንኩ ወ.ዘ.ተ. ዝዓይነቱ ናይ ሓደ ብቅዋም ዘይማሓደር ፍጹም መላኪ ስነሞገት ኢዩ። እቲ ካላኣይ ሸንኽ ካኣ፡ ኣይፋልን፡ ንመሰረታትን ንመሪሕነትን ሰልፊ (ንኹሎም ኣካላት ሰልፊ) ዘማእኽልን ዘማሓድርን “ቅዋም ሰልፊ” ስልዝኾነን ክኸውን’ውን ስለዘለዎ፡ መወከሲና፡ “ቅዋም ሰልፊ” ተጣሒሱ ዶ ኣይተጣሕሰን ኢዩ’ሞ፡ መሪሕነት ሰልፊ ቅዋም ሰልፊ ጥሒሱ ንባዕሉ ርእሲ-ሕጊ ክኸውን ደልዩ ኢዩ ዝብል። “ላዕላዩ ዝተዘረገ፡ ትሕታዩ ነይጸሪ” ከምዝባሃል፡ “ውሳኔ መሪሕነት ሰልፊ ሕጊ ኢዩ፡ መሪሕነት ሰልፊ ዝበልካ ግበር፡ ወ.ዘ.ተ.“ ዝብሉ ገለ ኣባላትውን ኣይተሳእኑን። ቅዋማምነቱ ብዘየገድስ፡ ውሳኔ መሪሕነት ብዘይሕቶ ተቐቢሉ ክኸይድ ዝደሊ ኣባል መሰሉ ኢዩ። ንሕጋውነትን ቅዋማምነትን ውሳኔታት መሪሕነት ሰልፊ ዘይቅበሉ (ሕቶ ምልክት ንዘቐምጡ) ኣባላት ምፍርራሕ ይኹን ውሳኔ መሪሕነት እንተዘይተቐበልኩም ኣብኣ ትደኹም ዝዓይነቱ ምግብዕባዕ ግን ቅቡል ኣይኮነን። ኣብ ዞባ ሰሜን ኣመሪካ ኣብ ዝተገብሩ ናይ ኣባላት ተለኮንፈረንሳት፡ ብገለ ኣባላት ዝተሰንዘሩ ዘይተገርሁ ወስታታ፡ ንኣብነት ንምጥቃስ፡ መሪሕነትና ናብ ጋሃንም ኪዱ ኢሎኩም ኢዩ (Go to the Hell)፡ዝብሉ ወስታት ናይቶም ባሃልቶም ኣታሓሳስባታት ዝገልጹ ጥራሕ ዘይኮኑ፡ ናይ መሪሕነት ሰልፊ ባርኾት ዝረኸቡ’ውን ኢዮም ነይሮም። ከምኡ እንተዘይኮውን፡ ሽው ካብቶም ኣብቲ ኣኬባ ዝነበሩ ላዕለዎት ኣባላት መሪሕነት ሰልፊ፡ “መሪሕነት ሰልፊ ከምኡ ኣይበለን (ንሕና ከምኡ ኣይበልናን)” ዝብል መእረምታ ንተዋህበ ነይሩ። እቲ ሓቂ ግን፡መእረምታ ኣይተገብረን ጥራሕ ዘይኮነስ፡ብዝባኣስ (1) ነዞም ከምዚ ዓይነት ኣተሓሳስባታት ዘለዎም ኣብላት፡ (2) ኣባላት ኮይኖም ዘፈልጡ፡ (3) ኣባላት ነይሮም ቀደም ዝገደፉዎ፡ (4) ናይ ኣብላት ጉብኣት ዘየማልኡ፡ ገፋጊፍካ ቅዋም ሰልፊ ዘይፍቅዶ ኣኬባታት ብምኽያድ፡ ህጹጽ ጉባኤ ከጸውዕ ዘኽእል ኩነታት ንምፍጣር ቀጻሊ ጻዕርታት ክካየድ

ጸኒሑን ኣሎን። እሞ ዳኣ ሕጂ ነዚ ዘሕጋዊ ወስታት እዚ ፈሽ ሕጋውነት ከልብሶ እንተፈተነ እንታይ ዘገርም ኣለዎ። ህጹጽ ዞባዊ ጉባኤ ተባህለ ዞባዊ ኮንፈረንስ፡ እቲ ድሌት መሪሕነት ሰልፊ ጸገም ሰልፊ ምፍታሕ ዘኮነስ፡ መሪሕነት ዞባ ኣመሪካ ምፍራስን ነቶም "መሪሕነት ሰልፊ፡ ቅዋም ሰልፊ ጢሒሱ፡ ልዕልና-ሕጊ ኣየኽበረን፡ --" ዝብሉ ኣባላት ምንጻልን እንተኮይንሉ'ውን ካብ ቃልሲ ከምዘልግሱ ምግባርን ኢዩ።

ዞባዊ ኮንፈረንስ እንታይ ንምግባር ተደለየ ዝብል ሕቶ፡ ከም ኣብነት፡ እስከ ንርአ፡

መሪሕነት ርእሲ-ሕጊ ክኸውን ኣብ ዝደልየሉን፡ ከምድላዩ ንኣባላት/መሰረታት ሰልፊ ክጸርፍ ከም መሰሉ ገይሩ ኣብ ዝወስደሉን ዘሎ ጊዜ፡ ሕጂ ናይ ዞባዊ ኮንፈረንስ ክገብር ምድላዩ ጣውቃ ዘለዎ ኮይኑ ኣይስማዓንን። ህልው ጸገማትን ግርጭታትን ናይ ሰልፊ ክፈትሕ ድልየት እንተዝነብሮ፡ እታ ኩነታት ሰልፊ ክትፍትሽን ከተጽንዕን ተባሂላ ቅድሚ 2ይ ጉባኤ ሰልፊ ዝወጸት ኮሚቴ ተኸታቲሉ ስራሓ ከምትገብር ንገበረ ነይሩ። ሕጂ ዳርጋ ድሕሪ 2 ዓመት፡ ይትረፍዶ ሂወታ ዓርሳ ይኹን ጨናኣ ከማን የሎን። እዚ እኹል መርትዖ ናይ ዘይቑርብነት መሪሕነት ሰልፊ እንዳሃለወ፡ ሕጂ እንታይ ስለዝተደልየ ኢዩ ዞባው ኮንፈረንስ ዝባሃል ዘሎ? እቲ መልስታት ንምርኻብ፡ ነቶም መበገሲ ኣትሓሳሰባታት ላዕለዎት ኣባላት መርሕነት ሰልፊ ንርአ፦

1. *ማዓስ ኢና ምስጓግ (ስጉምትታት) ምውሳድ ንጅምር ዝብል፡*
2. *ንድሌታትካ ንምርዋይ፡ ቅርጺ ሰልፊ ምቅይያርን ዓንቀጻት ቅዋም ምእላይ ዝደሊ፡*
3. *ንሕናን (ሰልፊ ህዝቢ/ሰውራዊ ባይቶ) ጋሽን ሰቲትን ኮይና ንሰዲህኤ ክንቅጽሎ ንኽእል ኢና፡ እቶም ካልኦት ይኽዱ ዝብል፡*
4. *ኣብ ህዝቢ መጋባእያ ወጺኻ፡ ንዝተፈልየ ርእይቶታት ዘለዎም መሰረታት/ኣባላት፡ ዝሃውተቱ (ህውቱታት)፡ ዝተጀነዱ (ጅኑዳት) ወ.ዘ.ተ. እንዳበልካ ምጽራፍን ክበረቶም ምግፋፍን ከም መሰሉ ገይሩ ዝቐጽር፡*
5. *ሰልፊ ዋላ እንተተገምዐ ጸገም የብሉን ኢሉ ንህዝቢ ዝእውጅ፡*
6. *ዘይቅዋማዊ ምትእትታው መሪሕነት ሰልፊ ኣብ ዞባታት (ንኣብነት ኣብ ዞባ ሰሜን ኣመሪካ)* እንዳሃለወ፡*
7. *ወ. ዘ. ተ.*

ወዮዳኣ መሪሕነት ሰልፊ ንቅዋም ሰልፍ ተማእዛዝነቱ ኣብ ሕቶ ምልኽት ኣትዩ'ምበር፡ ብቅዋም ሰልፊ መሰረት፡* ***ጉባኤ ዞባ እቲ ዝላዓለ ስልጣን ሰልፊ ኣብቲ ዞባ ኢዩ።* *ኣብ 2014 ዞባው ጉባኤ ዝቐመት መሪሒነት ዞባ ሰሜን ኣመሪካ፡ ብዘይ ጉቡእ ምትእትታው ገለ ኣካለት መሪሕነት ሰልፊ ተዳኺማ ጥራሕ ዘይኮነስ፡ ብካልእ ግዝያዊት መሪሕነት ንምትካእ ኣብ ዝተገብረ መስርሕ ህጹጽ ዞባዊ ጉባኤ፡ ገለ ኣካለት መሪሕነት ሰልፊ፡ ቅዋም ሰልፊ ብዝጥሕስ ኣገባብ ንዐያም ዝሰማምዑ መራሕቲ ከምርጹ ዝፈተንዎ ፈተነ ምዝካሩ ኣገዳሲ ኢዩ። እዚ ፈተነ እዚ ከይታዓወት ምስተረፈ'ውን፡ ስልጣን መሪሕነት ዞባ ንምድኻም፡ ቅዋም ሰልፊ ብምጥሓስ፡ ኣብ መንበር ዞባ ምስ ኣቦ መንበር ሰልፊ ዘይኮነስ ምስ ወኪሉ ከምዝራኸብ ተገይሩ (ኢቲ ወኪል ንባዕሉ ዘይቅዋማዊ ኢዩ)። ብቅዋም ሰልፊ መስረት፡ ኣቦ መንበር ዞባ ምስ ኣቦ መንበር ሰልፊ ብቐጥታ ክረኸብ ኣለዎ። ብተወሰኺ፡ ብዓንኬላት ምስራሕ ብሕጊ ተቐይሩ ከብቅዕ፡ ኣብርእሲ ዞባዊ ምምሕዳር፡ ዓንኬላት ምፍጣር ተፈቲኑ'ውን ኢዩ። ሕጂ'ውን እቲ ዘይቅዋማዊ ምትእትታውን ንዞባዊ መሪሕነት ኣዳኺምካ መሪሕነት ሰልፍ "ሕጊ ኢዩ" ብትብል መሪሕነት ንምትካእ ዝግበር ዘይቑዱስ ፈተነታት ኣየቛረጸን። እቲ ገለ ኣካላት መሪሕነት ሰልፊ ዘናፍስዎ*

ሰልፋዊ ዋዕላ

ጠቕነታት ገድፍካ (ራባዓይ ጉባኤ ዞባ ሰሜን ኣመሪካ፡ ብትሕዝትኡ ይኹን ብኣጋባቡ፡ ካብቲ 2ይ ጉባኤ ሰልፊ ብዝተዓጸፈ ዝበልጽ ክምዘይነበረ)፡ ሓደ ብትሕዝትኡ ይኹን ብኣጋባቡ ሕጋውነትን ቅዋማምነትን ዝጎደሎ ናይ ሰባት ኣስማት ዝርዝር ዝሓዘ ንህጹጽ ናይ ዞባ ጉባኤ ዝጽውዕን፡ ናብቶም ኣካላት መሪሕነት ሰልፊ ቅዳሕ ዝተገብረን ጽሑፍ እንትወሰድና፡ "ኣናፍራ ቐቛሕ ዘይፈልጥሲ ---" ኢዩ ነገሩ። እቲ ዘሕዝን፡ እዚ ካኣ ቃልሲ ምኻኑ ኢዩ።

"ዝተባሃልካዮ ግበር፡ ኣብዘይ ጉዳይካ ኣይትሕተት" ዝብላ ሓረጋት ነቶም ብገድሊ ዝሓለፉና ንየእዝና ሓደስቲ እየን ኣይብልን። ወዮዳኣ ከምሓቂ "ናታ ገዲፉስ ናይ ሓማታ" ኢዩ'ምበር፡ ህግ ከምኡ እንዳበለ ስለዝመጸ ኢዩ ህግደፍ ተፈጢሩ እንድበልና ኢና ንሓሚ። ሕጂ ካኣ ካብ ተሞኩረና ምምሃር ግዲ ስኢና፡ ካብ ጉጅለካ፡ ካብ ጨንፈርካ፡ ካብ ዞባካ፡ ወ.ዘ.ተ. ወጻኢ ዘሎ ሰልፋዊ ሂወትን ጉዳይን ኣይምልከተካን ብዝዓይነቱ፡ "ዝተባሃልካዮ ግበር፡ ኣብዘይ ጉዳይካ ኣይትሕተት" ዝብሉ መግናሕቲ ዝተሓዎሶም ወስታት ናብቶም መሪሕነት ሰልፊ ትጋገ ኣለካ ዝበሉን ዝብሉ ዘለውን ኣባልትን ታሕተዎት ኣካልት ሰልፊን ክስንዘሩ ጀሚሮም ኣለዉ። ከምቲ ብተደጋጋሚ ዝተገልጸ፡ መቦቀል ናይቲ ንሰዲህኤ ገጢምዎ ዘሎ ጸገም፡ ***ሰልፊ-ለኻዊ*** እምበር ***ዞባዊ፡ ጨንፈራዊ፡ ወይውን ውልቃዊ*** ኣይኮነን። ሕጂ መሪሕነት ሰልፊ ኣብ ከንዲ ጉብእ ኣገባብ ኣትሓሕዛ ዝገብረሉ፡ ከም ናይ ሓደ ዞባ ወይውን ናይ ዝተወስኑ ኣባላት ጸገም/ጉዳይ ገይሩ ክሕዞ ምፍታኑ መንነትን ባህግታትን ኢቲ መሪሕነት ሰልፊ ካብ ምግላጹ ሓሊፉ ፍታሕ ዘምጽእ ኣይኮነን። መሪሕነት ሰልፊ ቅዋም ሰልፊ እንዳጣሓሰ፡ "ዝተባሃልካዮ ግበር፡ ኣብዘይ ጉዳይካ ኣይትሕተት" ንባሃል ኣለና። ኣይፋልኩምን፡ መሪሕነት ሰልፊ እግዛኣብሐር /ኣላህ የርእኹም፡ ስቅ ምባል ዳኣ "***ንህግደፍ ዝመስል ዕንዱ እንድዩ ዘሕቁፍ***"። እቲ ክኸውን ዘለዎን እቲ ዝበልጸን መሪሕነት ሰልፊ ልቦና ኣርእዩ ንዝፈጸሞም ቅዋማዊ ጥሕሰታት ብምእራም፡ ኣብ ሰልፊ ናይ ኢህን-ሚህን ሃዋሁ ክፈጥር ይግባእ። ከምቲ ኣብቲ ናይ ቫዲዮ ኣስተምህሮይ ዝበልክዎ፡ እቲ ቀዳማይ ዕማም መሪሕነታዊ ትካል "ኣብ መንጎ ኣባላት ናይ ምትእምማን መንፈስ ምፍጣር ኢዩ"። ነዚ ንምግባር ካኣ ህጹጽ ጉባኤ ወይውን ዞባዊ ኮንፈረንስ ምግባር ዘይኮነ፡ ***"ሰልፋዊ ዋዕላ"*** ምክያድ ኢዩ ዘድሊ።

ሰልፋዊ ዋዕላ

ወዮዳኣ ምሳልያዊ ታሪኽ (Parable) ምጽሓፍ ካልእ ጣጣ ከይፈጥረለይ እንዳፈራሕኹ'ምበር፡ ብዛዕባ ክልተ ነብሶም ዝፈትዉ ዝነበሩ የእዱግ/ኣባቕል፡ መታን ከምመምሃሪ ክኾነና፡ ከዕለኩም። መጀመሪያ ግን ሓደራ ክብል፡ ምሳልያዊ ታሪክ መለኽቲ ጥራሕ ኢዩ ዘሕልፍ። ኣብቲ ታሪክ ዝጥቀሱ ባእታታ/ኣስማት (ተዋሰእቲ) ንዝኮነ ኣየመልኽቱን/ኣይውኩሉን (ምናልባት ሕጂ'ውን "የእዱግ/እባቕል" ኢሉና ዝብሉ ከይርከቡ)። እዞም ክልተ የእዱግ/ኣባቕል ሕጽር ብዝበለት ገመድ ፡ እቲ ሓደ ንምብራቕ ኢቲ ሓደ ካኣ ንምዕራብ እንዳጠመቱ፡ ብሓደ ኣብ ክሳዶም ተኣሲሮም ነበሩ። ክልቲኦም ብሓደ ጊዜ ከምዘየርክብወን ተገይረን ዝተቐምጣ ኣብ ቀቅድሚኦም ክልተ ኩምራ ሓሰር ካኣ ነበራ። እቲ ሓደ ካብታ ኣብ ቅድሚኡ ዘላ ኩምራ ክምገብ እተበል እቲ ካልእ'ውን ካብታ ኣብ ቅድሚኡ ዘላ ኩምራ ክምገብ ስለዝደሊ ይዋጠጡ'ሞ ኣየርክብወንን። እንድሕርዳኣ እዞም ክልተ የእዱግ/ኣባቕል ክምገቡ ኮይኖም እንታይ ክገብሩ ኣለዎም ትብሉ? ንስኻትኩም እንታይ ትብሉ እንድዒ'ምበር፡ ኣነስ "ዋዕላ ክገብሩ ኣለዎም" ንበልኩ። (ቅድሚ ናብ ዝቕጽል ገጽ ምሕላፍኩም፡ መልስኹም ጻሓፉ)

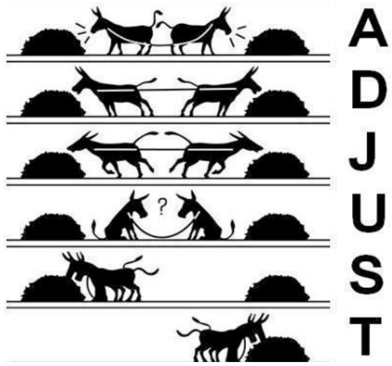

The morale of the story (the parable) is “COOPERATION IS ALWAYS BETTER THAN CONFLICT”

ኣፈታትሓ ውሽጣዊ ግርጭታት፡

ኩነታትናን ኣመጻጽኣናን ኣብ ግምት ብምእታው፡ ውሽጣዊ ግርጭታት ብውሽጣው ኮሚቴታት ክትፈትሑም ምፍታን ውጺኢታዊ ኣይኮነን። ነቲ ግርጭታት ዝያዳ ከመን የጋድዶ። ምኽንያቱ፡

1. ናይ ረብሓ ምርጻማት ስለዘሎ
2. ዘይሻራውያን ኣባልት ምርካብ ስለዘጸግም (ምትእምማን ስለዘየልቦ)
3. ዝተበጽሐ ውሳነ ምትግባር ልሕሉሕ ስለዝኸውን (መሪሕነት ዝፈትዎ እንትኾይኑ የተግብሮ፡ እንተዘይሎ ግን ኣይትግበርን)

ሰልፋዊ ዋዕላ